

Valentin Krasnogorov

Ljubav do ludila

(Любовь до потери памяти)

Luda komedija u dva čina

S ruskog preveo:

Božidar Smiljanić

Sva prava strogo pridržana!

Prije uprizorenja nužno je ishoditi autorovo pismeno odobrenje.
Prevoditelj je ujedno i ovlaštenu autorov zastupnik za Hrvatsku.

Contacts:

Valentin Krasnogorov:

Tel. (7)-812-699-3701; (7)-951-689-3-689 (cell.)

(972) 53-527-4146, (972) 53-527-4142

e-mail: valentin.krasnogorov@gmail.com

<http://krasnogorov.com/english/>

Kontakt:

Tel. *(0)95-906-4059 (mobitel)

*(0)1-293-0787

E-mail: bozidarsmiljanic1@gmail.com

ceo@netfaces.org

netfaces@spamarrest.com

O piscu i djelu

Valentin Krasnogorov (1934.) dobro je poznato ime ljubiteljima kazališta širom Rusije i u inozemstvu. Njegova djela „Nevjestina soba“, „Netko mora otići“, „Praznik duše“, „Čari preljuba“, „Idemo se seksati“, „Ljubav do ludila“ i druga, izvedena u više od 200 kazališta, toplo su dočekali i kritičari i publika. Njegova knjiga „Četiri zida i jedna strast“ bitku drame kao književnog roda, zaradila je visoku ocjenu kazališnih djelatnika. Na pripremanju njegovih djela radili su poznati ruski kazališni redatelji kao Georgij Tovstonogov, Lav Dodin, Roman Viktjuk, Vladimir Andrejev i Anatolij Novikov.

Valentin Krasnogorov je doktor tehničkih znanosti, autor knjigā i mnogobrojnih članaka iz svoje specijalnosti. Što se pritom bavi i dramaturgijom, svjedoči o tomu da doista ima što reći svojim djelima. Stvaralaštvo ovoga pisca ističe se širokim dijapazonom. Oštra satira, istančan osjećaj za humor, grotesku, apsurd, lirizam i duboko pronicanje u ljudsku prirodu, glavne su odlike Krasnogorovljevih dramskih djela. Njegova se djela čvrsto drže na kazališnim repertoarima, doživljavajući na stotine izvedaba. Kritičari vjeruju da „Krasnogorovljeva djela lako prelaze granice“. Mnoga su mu djela prevedena na strane jezike, izvođena u kazalištima, na radiju i televiziji raznih zemalja (Australija, Njemačka, Indija, Poljska, Rumunjska, SAD, Češka, Crna Gora), postičući nagrade na međunarodnim kazališnim festivalima, ubrajajući tu i „Nagradu za vrsnu dramaturgiju“ i „Nagradu publike“. U Hrvatskoj dosad nije izvedeno ni jedno njegovo djelo.

Krasnogorov je član ruskog Saveza pisaca i Saveza kazališnih djelatnika. njegova je biografija uvrštena u prestižne svjetske leksikone kao „Who's Who in the World“(SAD), „International Who's Who in the Intellectuals“ (Velika Britanija, Cambridge) i dr.

Sadržaj - Muškarac koji pati od gubitka pamćenja dolazi liječniku na pregled s molbom za pomoć. Liječnik nastoji ustanoviti simptome i uzroke bolesti, ali bezuspješno: bolesnikovi odgovori do te su mjere proturječni, da je od njega nemoguće dobiti bilo što korisno. Srećom, uspijeva pozvati bolesnikovu ženu. Ona na sva pitanja odgovara jasno i pouzdano, ali iz njenih tvrdnji proizlazi da i doktor pati od gubitka pamćenja. Situacija se još više zapleće kada dođe druga žena, također s izjavom da je ona bolesnikova supruga. Stanje postaje posve apsurdno. Doktor je doveden skoro do ludila. Ova dinamična i duhovita komedija razvija se brzo i živo, završavajući neočekivanim razvojem.

Tri muške i dvije ženske uloge. Interijer bez promjena.

Od komedije ne valja tražiti sva zadovoljstva, nego samo ona koja su joj svojstvena..

Aristotel

Autorov predgovor

Volim pisati komedije, iako kazališni zakonodavci listom preziru taj žanr. „Prisilili su me na režiju te komedije“ – priznaje u intervjuu jedan poznati redatelj. „Što se može, mora se režirati i komediju“ – uzdiše drugi. I zaista, što se može? Narod ipak plaća, jer se želi smijati...

I gledatelji i kazališni ravnatelji, za razliku od kritičara i redatelja, vole dobru komediju – taj, na prvi pogled lakomisleni, ali u biti najintelektualniji žanr, tu „visoku umjetnost razaranja iluzija“ (B. Shaw). Nije neopravdano Anikst komediju nazvao „igrom intelektualnih sila, koje čovjeku pružaju osjećaj unutarnje slobode“, i dodao da „u tome i jest bit radosti, koju nam pruža umjetnost“. Svoja je najviša dostignuća ruska dramaturgija (Gribojedov, Gogolj, Ostrovski, Čehov) postigla upravo u tom žanru.

„Ljubav do ludila“ je strastvena komedija-zagonetka. Ona u raznim kazalištima ima različit lajtmotiv uprizorenja. Jedni su je uprizorili kao djelo o čestitim i simpatičnim ljudima koji lako mogu skrenuti na put lopovštine i makinacija, drugi pak o ženskom samoprijegoru i o tom kako je važno u određenoj dobi, čak i podmakloj, naći ljubav i razumijevanje, a treći jednostavno o tom kako ljudi lijepo i nadahnuto znaju lagati.

U djelu se, između ostaloga, nazire i tema hazarderstva. Puškin i Dostojevski su toj strasti posvetili dramatičnu prozu („Pikova dama“, „Kockar“), a Gogolj je u „Kockarima“ dao toj temi blistavu i ne preopterećenu nepotrebnom mnogoznačnošću (isto tako i ne lišenu smisla) komičnu raspravu.

Komedija je uvijek hiperbolizirana i dinamičnija u usporedbi sa svakodnevnim životom, sve je u njoj sažeto, koncentrirano, i ne valja od nje očekivati punu životnost i sličnost realnosti. Kad bi bila takva, bila bi dosadna.

Valja znati da se djela pišu i izvode za gledatelje. To je, naravno, tako. No, meni bi bilo ništa manje važno kad bi njena izvedba bila radosna i zanimljiva samim glumcima. Čini se, da se to postiglo.

Iz kritika:

U mnoštvu raznovrsnih plakata teško je izabrati suvremenu, oštroumnu komediju, bez vulgarnosti i udaraca „ispod pojasa“. Premijera „Ljubavi do amnezije“ u tom je nesumnjiv uspjeh. Autor djela Valentin Krasnogorov poznat je kao majstor zahtjevnih, zagonetnih sadržaja. Streloviti dijalozi i jednako strelovita zbivanja na sceni, koja zahtijevaju strastvenu, gimnastičku igru: glumci se nadmeću replikama, pariraju i iznova napadaju. Gledatelju jedva preostaje vremena za pratnju radnje između salvi smijeha. Ponekad se čak poželi obraniti povikom: „Stanite, ne stignem razumjeti“. I tek pošto budu na samom kraju stavljene sve točke na i, postaje jasno o čemu se radilo u djelu.

Vera NOVIKOVA, novinarka

Pokazuje se da suvremena dramaturgija postoji... Do takvog zaključka dolaziš nakon gledanja predstave „Ljubav do amnezije“. „Luda komedija“ nije samo karakteristika koju je predstavi dao autor svojim podnaslovom, to je jedini mogući izraz, koji više-manje točno karakterizira žanr ove izvedbe. Do krajnosti zaokružena, dinamična tema s neočekivanim raspletom. Glede humora, po riječima očevidaca, pri početnim pokusima djela ni sami se glumci nisu mogli othrvati smijehu.

Ana MACIPULO, kritičarka

Osobe

DOKTOR

MIHAIL

ŽANA

MARINA

MUŠKARAC

Dob osoba nije od presudnoga značenja. Prilično je vjerojatno da imaju više od 40 godina, dok Doktor i Muškarac nešto (ili podosta) više.

Prvi čin

Bogato opremljen Doktorov kabinet odaje više dojam stilske blagovaonice, negoli sterilnu medicinsku ambulantu. U udobnoj fotelji za stolom smjestio se DOKTOR, vrlo samouvjeren, dobro odjeven, naočit muškarac poodmakle dobi. Ulazi Posjetitelj.

POSJETITELJ – Doktore, patim od gubitka pamćenja.

DOKTOR – Kako dugo?

POSJETITELJ – Što: „kako dugo“?

DOKTOR – Kako dugo patite od gubitka pamćenja?

POSJETITELJ – (*Mukotrpno razmišlja.*) Ne sjećam se.

DOKTOR – Dobro. To jest, to je vrlo loše. Ali sve ćemo srediti. Glavno je da ste došli odgovarajućem liječniku. Onomu, koji će vas izliječiti. Nema više mnogo liječnika koji liječe. A onih koji i izliječe, uopće nema. Hajde, za početak ćemo, kao što je uobičajeno, ispuniti vašu povijest bolesti. (*Počinje upisivati podatke u računalo.*) Dakle, patite od gubitka pamćenja.

POSJETITELJ – Kako znate?

DOKTOR – Sami ste mi to rekli.

POSJETITELJ – Da? Vrlo mi je žao. Općenito, ja to krijem, da mi ne bi izazivalo neugodnosti.

DOKTOR – Ne uznemiravajte se, ostat će među nama. Liječnička tajna. Vaše ime?

POSJETITELJ – Moje ime? (*Mukotrpno razmišlja.*) Zaboravio sam.

DOKTOR – (*Blago.*) Ne uzbuđujte se, nije to strašno. Imate uza se osobnu ili neku drugu identifikacijsku ispravu?

POSJETITELJ – Da, naravno. (*Ruje po džepovima.*) Oprostite, doktore. Bojim se da sam to ostavio doma.

DOKTOR – Iskreno govoreći, stvarate mi određene probleme.

POSJETITELJ – Sam ne znam, kako mi se to dogodilo. Sjećam je, da mi je ime vrlo uobičajeno.

DOKTOR – Pokušajmo se prisjetiti. Možda Nikolaj?

POSJETITELJ – (*Neuvjeren.*) Može biti.

DOKTOR – Ili Sergej?

POSJETITELJ – Ne znam.

DOKTOR – Ni prezimena se ne sjećate?

POSJETITELJ – Ni prezimena se ne sjećam. Ali ne uzbuđujte se. Moram negdje uza se imati bilješku s mojim imenom i adresom. Žena mi tu bilješku uvijek strpa u džep, kad god izlazim iz kuće. Za svaki slučaj. (*Traži po džepovima i nalazi papirić. Trijumfalno.*) Eto, vidite? Sad ćete doznati kako se zovem. Kad vam je to toliko važno. (*Pružila bilješku doktoru.*)

DOKTOR – (*Rastvori i čita bilješku.*) Dakle... Telefonski broj. Po svemu sudeći, mobitel. A tu je i ime. „Marina“. (*Zbunjeno.*) To ipak neće biti vaše ime!

POSJETITELJ – Sigurni ste?

DOKTOR – A vi niste? Vi ste ipak muško!

POSJETITELJ – Kako znate? Ja sam vam rekao?

DOKTOR – Pa, zar to vi sami ne znate?

POSJETITELJ – Da sam muškarac? Ako vi tako tvrdite, ja vam vjerujem. (*Razmišlja.*) Ako Marina... nije moje ime, čije je onda?

DOKTOR – (*Počinja se nervirati.*) Upravo sam to htio ja vas pitati.

POSJETITELJ – Vjerojatno je to ime moje žene.

DOKTOR – Što znači: „vjerojatno“? Ne sjećate se ženinog imena?

POSJETITELJ – Vrijedate me. Naravno da se sjećam.

DOKTOR – Dakle, je li to ona ili nije?

POSJETITELJ – Naravno da je ona. Moja nježna, umiljata, ljubeća i ljubljena žena. Vjerna družica od prvih dana mladosti. Nećete mi vjerovati, ali skupa smo od prvog razreda. Školovali smo se u istoj školi. Eh, doktore, sjećate li se svog medenog mjeseca?

DOKTOR – (*S nevjericom.*) A vi se sjećate?

POSJETITELJ – I te kako! Ah, kakvo je ono bilo vrijeme! Svaka udolina na njenom tijelu još je bila obavijena tajnom, još je uzbuđivao svaki dodir, i svaka se noć činila čudom. Beskrajnim čudom. Sjećate li se vi svega toga, doktore?

DOKTOR – (*Uzdahne, osjećajno.*) Tko se od nas ne sjeća toga?

POSJETITELJ – Vjerujte mi da naš medeni mjesec traje i sada.

DOKTOR – Može vam se samo pozavidjeti.

POSJETITELJ – Svake večeri, kad legnem u krevet, stavim očale i čitam novine, a žena si za to vrijeme stavlja viklere i noćnu kremu.

DOKTOR – Dakle, podosta vi ipak pamтите?

POSJETITELJ – Naravno. Inače bih bio potpuni idiot. Nažalost, ponekad se javlja amnezija. Neki djelići potonu. Onda isplivaju. Onda opet potonu. Opet isplivaju. Opet potonu. Opet isplivaju. Opet potonu. Opet...

DOKTOR – (*Prekida ga.*) Shvatio sam. Isplivaju.

POSJETITELJ – Da. Isplivaju. Ali u cjelini, imam izvrsno pamćenje.

DOKTOR – Zbilja?

POSJETITELJ – Naravno. Silno volim književnost, filozofiju, umjetnost. Jeste li čitali Hegela?

DOKTOR – Svašta sam čitao.

POSJETITELJ – Sjećate se, kako se lijepo izrazio o arhitekturi i kiparstvu?

DOKTOR – Mmmm... A vi se sjećate?

POSJETITELJ – Naravno. (*Osjećajno.*) «Konkretizacija apstraktnih ideja u sferi plastike rađa onom fazom samonikloga duha, u kojoj se on odjeljuje od samoga sebe, potencira se u sferi slikovite spoznaje imanentnosti ljepote.»

DOKTOR – Hegel je to rekao?

POSJETITELJ – Da, zašto?

DOKTOR – Ništa, ništa. Isto tako ćete se, možda, ipak sjetiti kako vas zovu.

POSJETITELJ – Mene?

DOKTOR - (*Gubeći strpljenje.*) Vas. Ne valjda mene. Ne možete li nešto poduzeti čime biste na neki način natjerali svoje ime da ispliva?

POSJETITELJ – Naravno. Zovu me... ne sjećam se.

DOKTOR – Možemo li telefonirati vašoj ženi pa doznati vaše ime uz njezinu pomoć?

POSJETITELJ – Dobra ideja.

DOKTOR – Tko će zvati? Ja ili vi?

POSJETITELJ – Radije vi. Ako mi i kaže moje ime, opet ću ga zaboraviti.

DOKTOR - (*Gledajući u bilješku, bira broj i razgovara na telefon.*) Dobar dan. Mogu li razgovarati s Marinom?... Vi ste? Drago mi je. Oprostite na familijarnosti, ali jednostavno ne znam kako bih vam se obratio... Zovem iz klinike... Ne shvatite to kao nepristojnost, ali rado bih znao kako je ime vašem mužu... Da, znam da to pitanje zvuči pomalo čudno... Vaš muž me zanima isključivo s medicinske točke gledišta... Ne, ne šalim se niti se zavitlavam... Ja sam uistinu liječnik, i moj telefon je u imeniku... (*Reskije, naglašavajući.*) Vaš muž ima probleme, i vi sami znate kakve probleme... (*Srdito.*) Oprostite, ali drskost je kad se nepoznatu osobu bez razloga nazove drznikom. Vaš muž... (*Razgovor se prekida.* **DOKTOR**

zlovoljno spusti slušalicu.)

POSJETITELJ – Onda, što je rekla?

DOKTOR – Rekla je da ona uopće nema muža.

POSJETITELJ – Moja žena nema muža? To je čudno.

DOKTOR – Dakako da je čudno.

POSJETITELJ – Pa tko je ona onda?

DOKTOR – To bih ja volio čuti od vas.

POSJETITELJ – A zašto niste pitali nju?

DOKTOR – Zato što mi je spustila slušalicu. Oprostite, ali vaša žena je prilično živčana osoba.

POSJETITELJ – Vjerojatno je živčana zato jer nema muža.

DOKTOR – Ali ipak je vaša žena!

POSJETITELJ – (*Zbunjeno.*) Istina. A recite, zašto vam uopće treba moje ime? Hoće li to pomoći liječenju, ili što?

DOKTOR – Da mogu otvoriti povijest bolesti. Da vas mogu pratiti. Da vas mogu pregledati. Da vam mogu poslati račun, vrag da ga nosi!

POSJETITELJ - Račun? Bojim se, da se u tom slučaju nikad neću sjetiti svog imena.

DOKTOR – Uz vas se uistinu može poludjeti!

POSJETITELJ – Ne primajte sve tako k srcu. Zapalite, smirite se. Imam izvrsne cigarete. Hoćete? (*Segne u džep.*) Evo, uzmite cijeli paketić.

DOKTOR - (*Prihvaćajući paketić.*) To nisu cigarete, to su igraće karte.

POSJETITELJ - Karte? Tim bolje. Hajde da zaigramo, to će vas opustiti.

DOKTOR – Nemam ja vremena za takve gluposti. Osim toga, ne znam kartati.

POSJETITELJ – Naučit ću vas. (*Brzo miješa i dijeli karte.*) U kojoj valuti naplaćujete honorar za liječenje? U rubljima ili dolarima?

DOKTOR – Pretpostavljam dolare.

POSJETITELJ – Prekrasno. Pretpostavimo da ste stavili deset dolara na pikovu damu. Tada...

DOKTOR - (*Makinalno uzima karte, ali, pribravši se, baci ih na stol.*) Ovdje ste u liječničkoj ordinaciji, a ne u kasinu! Jeste li se zaboravili, ili što? Ja sam pošten liječnik, i moje je vrijeme skuipo. Vrlo skupo! Hoćete li ga potratiti na igru?

POSJETITELJ – Oprostite. (*Skuplja karte.*)

DOKTOR – (*Umorno.*) Znate li što? Hajde da stvarno zapalimo. Iako sam, zapravo, odavno prestao.

POSJETITELJ – Evo, izvolite.

DOKTOR – (*Zapanjeno.*) Ali, zaboga, ovo nisu cigarete, ovo je putovnica. (*Otvora putovnicu, uspoređuje fotografiju s licem Posjetitelja. Obradovano.*) Da, to je vaša putovnica!

POSJETITELJ – Pa, što sam vam rekao? Imam izvrsnu memoriju.

DOKTOR – (*Gledajući u putovnicu.*) Dakle, dragi Mihaile, konačno smo se nas dvojica upoznali. (*Upisuje njegove podatke u povijest bolesti.*) Mihail... Kolokoljčikov. Kolokoljčikov, to ste vi?

MIHAIL – A tko bi drugi bio?

DOKTOR – Jeste li sigurni?

MIHAIL – A vi niste?

DOKTOR – No, dobro. Prihvatimo se mi, konačno, posla. Iznesite redom svoje tegobe.

MIHAIL – (*Odlučno.*) Bilo je i vrijeme. Iskreno rečeno, nisam s vama zadovoljan. Trošim na vas enormne svote novaca, a kad me tresnuo kamion, vi niste ni prstom maknuli.

DOKTOR – Prvo, dosad od vas nisam primio nikakve novce, a pogotovo ne enormne svote. Drugo, nisam imao ni pojma o tom da vas je udario kamion.

MIHAIL – Čudna zaboravljivost s vaše strane. O tomu sam vas pismeno izvijestio, a vi se uopće niste udostojali odgovoriti.

DOKTOR – Ne sjećam se nikakvog pisma.

MIHAIL – Dakle, patite od amnezije. Udarac je bio vrlo jak, s teškim posljedicama. Jednostavno ste morali odmah poduzeti mjere.

DOKTOR – (*Upisuje podatak u povijest bolesti.*) Teško ste stradali?

MIHAIL – Ozbiljno mi je povrijeđena desna strana.

DOKTOR – (*Upisuje podatak u povijest bolesti.*) „Povrijeđena desna strana...“

MIHAIL – I razbijena obadva fara.

DOKTOR – (*Srdito.*) Komu je povrijeđena desna strana? Vama ili autu?

MIHAIL – Autu, naravno.

DOKTOR – A što je bilo s vama? Udarili ste glavom?

MIHAIL – Pa i da jesam? Sa mnom je sve u redu. Ni ogrebotine.

DOKTOR – I zašto bih ja onda trebao odmah poduzeti mjere?

MIHAIL – A tko će meni platiti odštetu?

DOKTOR – Odštetu? Za što? Nisam ja vozio kamion.

MIHAIL – Niste. Ali vi ste moj agent osiguranja. Kad mi kanite platiti popravak?

DOKTOR – Dragi moj, ja nisam agent osiguranja. Ja sam cijenjeni liječnik. Doktor. Razumijete? Doktor.

MIHAIL – (*Zbunjeno.*) Doktor?

DOKTOR – Doktor, doktor. (*Upućuje ga blago i strpljivo.*) Došli ste doktoru. Doktoru, a ne agentu osiguranja.

MIHAIL – Da, zbilja... Sasvim sam zaboravio. Oprostite.

DOKTOR – Imam utisak da je vaša bolest sasvim ozbiljna. Sasvim.

MIHAIL – Ali je izlječiva?

DOKTOR – Kako bih vam rekao... Imate sreću što ste došli upravo k meni. Neki drugi liječnik ne bi vas ni u kom slučaju izliječio.

MIHAIL – Da, to ste mi već rekli.

DOKTOR – Znači, toga se sjećate?

MIHAIL – Naravno.

DOKTOR – To je dobro. I općenito se ponečega sjećate?

MIHAIL – Sjećam se ja svega. Djetinstva, škole, fakulteta, posla. Ali savršeno mogu zaboraviti što se sa mnom desilo prije tjedan dana i sat vremena. A onda se opet iznenada sjetim. Pa opet zaboravim. To je užasno.

DOKTOR – Ništa, ništa. Popravit ćemo to.

MIHAIL – Kako se zove moja bolest?

DOKTOR – To je jedan od oblika skleroze. Teško ga je određeno imenovati. Ima ih mnogo. Kako se fizički osjećate?

MIHAIL – Normalno.

DOKTOR – (*Upisuje podatak u povijest bolesti.*) Kako s vama postupaju na poslu?

MIHAIL – Normalno.

DOKTOR – A kako s vama postupa žena?

MIHAIL – Normalno.

DOKTOR – Kada ste posljednji put bili s njom u intimnom odnosu?

MIHAIL – (*Nakon dužeg razmišljanja.*) Ne sjećam se.

DOKTOR – (*Hvata se za glavu u očajanju.*) Dragi moj, iskreno rečeno, s vama mi je prilično teško. Hajde da napravimo mali predah.

MIHAIL – Zašto?

DOKTOR – Zato što sam se umorio. I zaboljela me glava.

MIHAIL – (*Uslužno.*) Da vam dam tabletu?

DOKTOR – (*Rikne.*) Ne treba! Žderite je sami! (*Pribravši se.*) Oprostite, očigledno sam

umoran. Gdje smo ono stali?

MIHAIL – Predložili ste mali predah.

DOKTOR – Kakav predah? Ah, da... Pričekajte, molim vas, u čekaonici. Pozvat ću vas.

MIHAIL pođe prema izlazu, ali se vrati.

MIHAIL – Usput, glede intimnih odnosa... Recite, moja bolest nije zarazna?

DOKTOR – Općenito, ne. Iako... (*Zamisli se. Neka mu neugodna misao pada na pamet.*

Lice mu se smračí.) Nedavno je objavljena teorija, da neke oblike skleroze izazivaju virusi, i ti oblici mogu biti zarazni.

MIHAIL - Dakle, hoćete reći...

DOKTOR - (*Prekidajući ga.*) Pričekajte. I udaljite se od mene. (*Na brzinu stavlja na nos zaštitnu masku i zabrinuti se pogledava u zrcalo.*)

MIHAIL – Niste mi odgovorili na moje pitanje.

DOKTOR – Ma, pustite me barem pet minuta na miru!!!

MIHAIL izađe. DOKTOR uzima s police podebeli medicinski leksikon i počne ga grozničavo prelistavati. Ne našavši u njemu nužnu informaciju, odloži ga na stranu. Iz termosice nalijeva kavu i pokuša piti, ali mu zasmeta zaštitna maska. Skine je, otpije malo iz šalice i postupno se smiruje. Spazi na stolu zaboravljenu Mihailovu bilješku i, gledajući u nju, bira broj.

DOKTOR – Halo? Marina? Oprostite, ponovno zove doktor. Htio bih se ispričati za prethodno zvanje... Da... I htio sam vam još reći da, iako ste me nazvali drznikom, imate vrlo ugodan glas... Sitnica. Bio je nesporazum. Jednostavno, u džepu jednoga moga pacijenta našao se papirić s vašim imenom i telefonom, i on je tvrdio da ste vi njegova žena... Mihail Kolokoljčikov. Što?! Vi ste stvarno njegova žena? Ali rekli ste da nemate muža! ... Oprostite, uopće vas nisam htio vrijeđati. Reći ženi da nema muža, nije ništa uvredljivo. Još bolje što ste sami... Oprostite... Tako je... Tako je... Razumijem... Razumijem... Razumijem. (*Spusti slušalicu.*) Vraga razumijem.

Uđe MIHAIL.

MIHAIL – Slobodno?

DOKTOR – (*Ubrzano stavlja na nos zaštitnu masku.*) Izvolite.

MIHAIL – (*Priđe doktoru i poluglasno mu govori na uho.*) Doktore, patim od gubitka pamćenja.

DOKTOR – (*Odmakne se.*) Znam.

MIHAIL – (*Začuđeno.*) Odakle znate?

DOKTOR – Sami ste mi to rekli.

MIHAIL – Kada?

DOKTOR – Upravo sad. A i prije.

MIHAIL – Kako sam vam to mogao prije reći, kad vas sad vidim prvi put?

DOKTOR – Mene? Prvi put?

MIHAIL – I osim toga, ja to krijem od svih. Tu tajnu mogu povjeriti samo liječniku.

DOKTOR – Pa, ja i jesam liječnik, dovraga!

MIHAIL – (*Obradovano.*) Zbilja? No, konačno! Eto tako, doktore, patim od gubitka pamćenja.

DOKTOR nalijeva vodu iz pehara, uzme tabletu i proguta je.

MIHAIL – (*Suosjećajno.*) Nije vam dobro?

DOKTOR – (*Držeći se za srce.*) Da.

MIHAIL – A vi ste zbilja doktor?

DOKTOR – Razumije se.

MIHAIL – A zašto vam je onda loše? Loše je samo bolesnicima, a doktorima je uvijek dobro.

DOKTOR – Ne dišite u mene. Što ste htjeli od mene?

MIHAIL – Ja? Ništa. Sami ste došli ovamo, ja vas nisam zvao.

DOKTOR – Ja sam došao? Vi me niste zvali? (*Uzima drugu tabletu.*)

MIHAIL – Dragi moj, loše izgledate.

DOKTOR – (*Mračno.*) Kako ste pogodili?

MIHAIL – Zanimljivo, od čega vam je to?

DOKTOR – (*Ironično.*) Uistinu, od čega?

MIHAIL – Vrlo ste nervozni. Morate se pozornije brinuti o svom zdravlju. No, ne dajte se smesti. Ja ću vam pomoći.

DOKTOR – Hvala.

MIHAIL – Dublje dišite. Opustite se. Evo tako... Popijte ovu tabletu. Je li vam bolje?

DOKTOR – (*Mračno.*) Bolje mi je.

MIHAIL – Onda možete ići. Čekaju me drugi pacijenti. Ako vam ne bude bolje, vratite se do mene opet sutra. Pozovite mi sad iz čekaonice sljedećeg pacijenta.

Zbunjen, DOKTOR pođe k izlazu, ali sabravši se, zastane.

DOKTOR – (*Sa suzdržanim bijesom.*) Pozvat ću. Pozvat ću bolničare, i oni će vas otpremiti, znate kamo?

MIHAIL – Kamo?

DOKTOR – (*Rikne.*) Šutite! Ja sam liječnik, ja sam liječnik, a ne vi! Upamtite to, vrag da vas nosi! (*S naporom se pribere.*) Oprostite, obvezan sam vas liječiti, a ne vikati na vas. Nastavimo s našim razgovorom. (*Sjeda na svoje mjesto.*)

Ulazi žena, neobično izazovna i dobro odjevena.

ŽENA – Dobro jutro.

MIHAIL – (*Radosno.*) Ti si to?

ŽENA – Kako vidiš, dragi.

MIHAIL – Baš dobro da si došla!

MIHAIL i ŽENA se zagrlje i ljube.

ŽENA – Popravi košulju i počešljaj se. Kako se osjećaš?

MIHAIL – Prekrasno.

DOKTOR – Dopustite, tko ste vi?

MIHAIL – To je moja žena.

ŽENA – (*Pružna doktoru ruku.*) Zovu me, kao što već znate, Marina. Marina Kolokoljčikova.

DOKTOR – Drago mi je.

MARINA – Kad ste me nazvali, bila sam u blizini, pa sam odlučila svratiti ovamo.

DOKTOR – Dobro ste učinili.

MARINA – Ne smetam?

DOKTOR – Naprotiv, možete mnogo pomoći. Nametnulo mi se mnogo pitanja na koja bih volio dobiti suvisle odgovore.

MARINA – (*Mihailu.*) Dragi, pričekaj me malo u čekaonici, pa onda idemo skupa doma. (*Prati ga do izlaza, pa se vrati.*) Ne želite mi ponuditi da sjednem?

DOKTOR – (*Skidajući zaštitnu masku.*) Oh, oprostite. Sjednite. Ne ovdje, ovo je stolac za pacijente. Izvolite na divan. Šalicu kave?

MARINA – Ne, hvala. Kako napreduje liječenje mog muža?

DOKTOR – Ne tajim, pojavile su se nemale poteškoće.

MARINA – Sigurna sam, da će ih tako blistav liječnik kakav ste vi, prebroditi.

DOKTOR – (*Polaskan.*) Odakle znate da sam dobar liječnik?

MARINA – Svi to znaju.

DOKTOR – (*Polaskan.*) Ma, sad...svi...

MARINA – Uvjeravam vas. Ipak ste vi tako čuveni. Osim toga, kako ne bih znala za

vas, kad mi već godinu i pol liječite muža?

DOKTOR – Ja? Vašeg muža? Godinu i pol? To nije moguće!

MARINA – Oprostite, pogriješila sam. Ne godinu i pol, nego dvije godine.

DOKTOR – Vi se šalite! Nikad prije nisam vidio vašeg muža!

MARINA – Shvaćam. Liječnička tajna. No, ne treba kriti i od njegove žene. Ipak, ne radi se o francuskoj bolesti, nego o psihičkom rastrojstvu. Kad biste samo znali kako ja od toga stradavam.

DOKTOR – Mogu zamisliti. Takva očaravajuća žena kao što ste vi, zaslužuje bolju sudbinu. Može li svejedno šalica kave?

MARINA – Kad ste toliko navalili, ne mogu odbiti.

DOKTOR – (*Dodaje gošći kavu i keks.*) Evo, izvolite.

MARINA – Zahvaljujem. Sad sam shvatila uzrok vašega profesionalnom uspjeha.

DOKTOR – (*Skromno.*) On jednostavan: znanje i rad.

MARINA – Nije posve tako. Liječnik, prije svega, mora biti privlačiv kao muškarac. To djeluje bolje od same medicine.

DOKTOR – Tako mislite?

MARINA – Sigurna sam. Sa svojim čarom, vi možete postići poražavajuće rezultate. (*Koketno.*) Barem, ako je riječ o ženama.

DOKTOR – (*Ne bez izvjesne gordosti.*) Stvarno, medicinski je dokazano da liječnikova osobnost ima izvjesni terapijski učinak.

MARINA – Ne učinak, nego rješenje.

DOKTOR – Znaite, kad smo razgovarali telefonom... Hoću reći, vaš mi se glas učinio vrlo ugodnim... Uostalom, to sam već rekao... A evo, sad, kad sam vas i vidio...

MARINA – (*Koketno.*) Razočarali ste se?

DOKTOR – Naprotiv! Uzgred, zašto ste mi isprva rekli da niste udati?

MARINA – Po vama sam obvezna telefonom davati pojedinosti o svom osobnom životu svakomu nepoznatom čovjeku, pa još i obavještavati o imenu svog muža?

DOKTOR – U pravu ste. Ali mi je silno žao.

MARINA – (*Koketno.*) Što vam je žao?

DOKTOR – Da niste udati, s užitkom bih vam udvarao.

MARINA – (*Strogo.*) Ja vas uopće ne razumijem.

DOKTOR – (*Malodušno.*) Ne, ja... Imao sam na umu...

MARINA – (*Nastavlja.*) Ja vas uistinu ne razumijem. Zar se udatim ženama ne udvara?

DOKTOR – Udvara se, naravno...

MARINA – Pa, u čemu je stvar?

DOKTOR – Shvatite, postoje izvjesni principi...

MARINA – Principi?

DOKTOR – Moje je pravilo: ne miješaj posao i privatni život. Zato ja, na primjer, nikad ne udvaram svojim pacijenticama.

MARINA – Vrlo pohvalno. Ali ja nisam pacijentica.

DOKTOR – Pacijentova ste žena.

MARINA – Zaboravite to. Čula sam za takva pravila: ne upuštati se u avanture s kolegama na poslu, sa svojim pacijenticama i studenticama, sa ženama svojih rođaka i tako dalje. Ako se sve to ispoštuje, tko će se i gdje s nama upuštati u avanture? Upamtite: udvarati se valja uvijek i svima: suradnicama, ženama svojih prijatelja i, pogotovo, ženama svojih neprijatelja. Pa čak, nećete vjerovati, kadikad i svojoj vlastitoj ženi.

DOKTOR – Znači, po vama, ti principi...

MARINA – Pustite principe. Radije iskreno recite da vam se ja ne sviđam dovoljno.

DOKTOR – Uvjeravam vas da mi se vrlo sviđate.

MARINA – Kad se žena sviđa pravomu, on joj se udvara ne razmišljajući ni o čemu. Upravo to je najispravniji princip.

DOKTOR – Ali u mojim godinama...

MARINA – Imate prekrasne godine.

DOKTOR – Mnogo sam stariji od vas.

MARINA – Muškarac i mora biti stariji.

DOKTOR – Neću u vašim očima ispasti smiješan?

MARINA – Pustite takve misli. Vi ste muškarac u blistavim godinama. Izgledat ćemo skoro kao vršnjaci.

DOKTOR – Znači, vi se ustvari ne biste uvrijedili kad bih vam predložio da odemo nekamo na večeru?

MARINA – Uvrijedila bih se, kad ne biste to predložili. Iskreno rečeno, to je trebalo davno učiniti.

DOKTOR – Znam, ali teško se na to odlučiti već pri prvom susretu...

MARINA – A pri kojem bi susretu muškarac trebao djelovati, ako ne pri prvom? Možda drugog susreta ni ne bude.

DOKTOR – Ali tako odjednom, iz mjesta u galop...

MARINA – Kakav vam je to „galop“, doktore? Kornjačin hod. A da je i galop, onda je

to pužev galop! Poznamo se već dvije godine, a vi ste tek danas odlučili pokazati zanimanje za mene. I to vrlo nejasno.

DOKTOR – Dvije godine? Sigurni ste? Dakle, znamo se otprije?

MARINA – Sad vidim vaš istinski odnos prema meni. Ne zaboravlja se ženu koja nam se svidjela.

DOKTOR – Vi mi se vrlo sviđate, ali... (*Ušuti. Na licu mu se odražava potpuna smetenost. Zar je moguće da virus razaranja pamćenja djeluje tako brzo?*)

MARINA – (*Razgledajući ordinaciju.*) A vaša ordinacija izgleda još impozantnije i uvjerljivije. Odmah se vidi da je to ambulanta uspješnog liječnika.

DOKTOR – (*Zbunjeno.*) Dolazili ste ovamo i prije?

MARINA – Naravno, i to ne jedanput. Vi se zbilja ne sjećate? Čini mi se da ovoga brončaneog kipića prije nije bilo ovdje.

DOKTOR – Sigurni ste, da ste i prije bili ovdje?

MARINA – Kako ne bih bila sigurna; nisam li vam ja osobno ovamo dovela muža? Zar se ne sjećate?

DOKTOR – Ja? (*Nesigurno.*) Pa što, sjećam se, naravno. (*Nalijeva u čašu nekoliko kapi iz bočice, zatim vodu iz vrča, pa ispije, nastojeći sve to obaviti neprimjetno.*)

MARINA – Stvarno, brinem se za njega. Oprostite, ali moram provjeriti da nije otišao.

MARINA izlazi. DOKTOR provjerava svoj puls. MARINA se vraća.

DOKTOR – Nije otišao?

MARINA – Ne. Evo, doktore, više bih voljela od vas dobiti izvješće o stanju zdravlja mog muža nego povijest bolesti tijekom svih proteklih godina. Počela sam trčkarati da mu ishodim invalidsku penziju, a svjedodžba liječnika s autoritetom može mnogo pomoći.

DOKTOR – Mmmm... Vidite, ja još nisam donio dijagnozu od čega on zapravo boluje.

MARINA – Kako? Dvije godine nisu za to dostajale? Takvomuiskusnom liječniku kakav ste vi?

DOKTOR – „Dvije godine“? Recite, nemate li vi, slučajno, problema s pamćenjem?

MARINA – Ja? Naravno da ne. Otkud vam to odjednom?

DOKTOR – Neki oblici skleroze mogu biti zarazni.

MARINA – Imam savršeno pamćenje. I neću vam više smetati. Dajte mi, molim vas, njegovu povijest bolesti i neću vas više odvlačiti od posla.

DOKTOR – Ja... Moram je tek iznova napisati.

MARINA – Što imate pisati? Skinite je jednostavno s računala, i to je sve.

DOKTOR – Moram štošta provjeriti... Čini mi se, da moje računalo nije sasvim ispravno... Ne biste li mogli svratiti danas predvečer?

MARINA – Sa zadovoljstvom. (*Ustane, pođe k izlazu, ali zastane.*) Stvarno, umalo mi je promaklo, jeste li me pozvali na večeru ili niste? Ili ste već i na to zaboravili?

DOKTOR – Razumije se, pozvani ste.

MARINA – Ne bih htjela ispasti nametljiva, ali kad muškarac poziva damu na izlazak, obično joj kaže kamo i kada će doći po nju, ili gdje se i kada trebaju naći. Moram se urediti. Ne mogu s vama izaći ovakva, u ovim krpama.

DOKTOR – Meni ove krpe sasvim odgovaraju.

MARINA – Ne, ne, moram se presvući. Dakle, vraćam se za pola sata, pa ćemo se o svemu dogovoriti. A usput ću pokupiti povijest bolesti.

DOKTOR – Izvrsno.

MARINA – Jeste li završili razgovor s mojim mužem?

DOKTOR – Još nisam.

MARINA – Onda vam ga ostavljam. (*S mnogoobećavajućim smiješkom.*) Doviđenja.

MARINA ode. DOKTOR ostaje sam. Na licu mu se vidi smjesa radosti i bespomoćnosti. Prošavši naprijed-natrag po ordinaciji, sjedne za računalo i počne tražiti fajl s poviješću bolesti. Uđe MIHAIL.

MIHAIL – Doktore...

DOKTOR – (*Stradalnički.*) Samo mi ne recite da patite od gubitka pamćenja.

MIHAIL – Pa ja ni ne patim od gubitka pamćenja. Odakle vam to?

DOKTOR – Pa što onda hoćete od mene?

MIHAIL – Žena mi je rekla neka čekam u čekaonici, ali mi je tamo dosadno. Smijem li sjesti ovdje?

DOKTOR – Radije u čekaonici.

MIHAIL – Radije ovdje.

DOKTOR – No, dobro. Ali uz jedan uvjet: šutite.

MIHAIL – Neću ni pisnuti.

DOKTOR – Ne zaboravite što ste obećali.

MIHAIL – Nikad ništa ne zaboravljam.

DOKTOR – (*Uzdahne.*) No, prekrasno.

MIHAIL smjerno sjedne u kut. DOKTOR traži u računalu povijest bolesti – očito, bezuspješno. Za svaki slučaj, obrati se Mihailu.

DOKTOR – Sjećate li se, slučajno, jesam li vam otvorio povijest bolesti?

MIHAIL – Jeste.

DOKTOR – Kada? Jutros?

MIHAIL – Ne, dosta davno. Prije godinu, dvije.

DOKTOR – Sjećate se toga?

MIHAIL – Sjećam se, naravno.

DOKTOR – Zašto je onda ne mogu naći u računalu?

MIHAIL – Ne znam. Da vam pomognem?

DOKTOR – Ne treba. *(Ponovno počne tražiti u računalu.)*

Uđe ŽENA u besprijekornom engleskom kostimu. Njene su kretnje uvjerljive, govor jasan i odmjeren, ponašanje odlučno.

ŽENA – Dobro jutro.

MIHAIL – *(Veselo.)* Ti si?

ŽENA – Kako vidiš, dragi.

MIHAIL – A ja se tu bez tebe dosađujem. Baš je dobro da si došla!

MIHAIL i ŽENA se grle i ljube.

ŽENA – Popravi košulju i počešljaj se. Kako se osjećaš?

MIHAIL – Prekrasno.

DOKTOR – Dopustite, tko ste vi?

MIHAIL – To je moja žena.

ŽENA – *(Pružajući Doktoru ruku.)* Zovem se, kao što već znate, Žana Kolokoljčikova.

DOKTOR – *(Ošamućeno.)* Vrlo mi je drago.

ŽANA – Jesam li na smetnji?

DOKTOR – Ne, nikako. Oprostite. Sjednite. *(Odbede Mihaila ustranu.)* Tko je ta žena?

MIHAIL – Već sam rekao – moja žena.

DOKTOR – No, sasvim nedavno ste na istom ovom mjestu glili drugu žensku i također je predstavili kao svoju ženu!

MIHAIL – Doktore, vi halucinirate. Liječite se. Ovdje nije bilo nikakve ženske.

DOKTOR, ubijen u pojam, uzima primjerenu dozu lijekova. Pribravši misli, obrati se Žani.

DOKTOR – Nadam se, da se nećete uvrijediti, ako vas zamolim da mi pokažete nekakav svoj dokument.

ŽANA – Čudan zahtjev. Evo vam moja vozačka dozvola. *(Pružajući dokument.)* Žana Kolokoljčikova. Vama na usluzi.

DOKTOR pozorno razgleda vozačku dozvolu i vrati je Žani.

DOKTOR – (*U nedoumici.*) Sve je u redu.

ŽANA – A vi ste sumnjali? Ja za vaše dokumente ne pitam, jer znam tko ste. Ne bi, naravno, bilo na odmet provjeriti vašu licencu, ali to je posao liječničke komore, a ja sam odvjetnica. Evo vam, usput, moja posjetnica.

DOKTOR – Čemu mogu zahvaliti vaš posjet?

ŽANA – Brine me zdravlje mog muža.

DOKTOR – Mene također. Ali o tomu bih s vama radije nasamo.

ŽANA – (*Mužu.*) Dragi, pričekaj me malo u čekaonici, pa onda idemo skupa doma.

MIHAIL poslušno izade.

DOKTOR – Recite, vi znate da je vaš... e-emm... muž bolestan?

ŽANA – Još bi samo trebalo da ne znam!

DOKTOR – Znate i od čega boluje?

ŽANA – Pati od gubitka pamćenja.

DOKTOR – Otkad?

ŽANA – (*Začudo.*) Što: „otkad“?

DOKTOR – Otkad boluje?

ŽANA – (*Začudo.*) A vi to... ne znate?

DOKTOR – Zašto bih to morao znati?

ŽANA – Ipak, liječite ga već dvije godine, ako ne i više!

DOKTOR – Ja? Dvije godine???

ŽANA – Doktore, što je s vašim pamćenjem? Kako možete liječiti pacijente, ako se sami ničega ne sjećate?

DOKTOR – No, dobro, neka budu dvije godine. Pričajte mi detaljnije o bolesti vašeg muža. Teško vam je s njim?

ŽANA – Kojoj je ženi lako s njenim mužem?

DOKTOR – Nećemo se upuštati u privatne probleme, razgovarajmo o medicinskim. Čime se osobito manifestira njegova bolest?

ŽANA – Pamti davne i vrlo zamršene stvari, a zaboravlja najjednostavnije. Desi se, da si nalije kavu, a zaboravi je popiti. Ili dvaput proguta jedno te isto, i to lijek.

DOKTOR – To se događa i meni.

ŽANA – Pretpostavljala sam.

DOKTOR – Kako vi sve to podnosite?

ŽANA – Ja sam osoba obveze. Ja ne radim zato što mi se to sviđa, nego zato jer sam obvezna raditi. Ja ne jedem ono što volim, nego ono što sadži manje kalorija. Ja se ne sastajem s onim tko mi je simpatičan, nego s onim tko mi je koristan. Ja ne živim s mužem s kakvim bih voljela, nego s onim koji mi je pripao. Beskorisno je žaliti se i cmizdriti. Valja raditi, tegliti i nositi svoj križ.

DOKTOR – Zadivljujete me.

ŽANA – Hvala. Ali, na kraju krajeva, moj biv šimuž i nije tako loš čovjek. Ima i gorih. Ponavljam si to sto puta na dan. Ima i gorih. Ima i gorih. Svaka žena mora to ponavljati. Ima i gorih.

DOKTOR – Zašto ste rekli „bivši muž“? Razveli ste se, ili što?

ŽANA – Ni slučajno. U zakonitom smo braku. No, kakav je to muž, koji zaboravlja na ono o čemu muž i muškarac ne bi trebao zaboravljati? Razumijete me?

DOKTOR – Hm... i što radite u takvim slučajevima? Podsjećate ga?

ŽANA – Ako se o takvim stvarima mora muškarca podsjećati, od toga nikakve koristi.

DOKTOR – U pravu ste.

ŽANA – Znete do kakvog me zaključka dovela moja juridička praksa? – Što je više zaboravnih muževa, to je više nesretnih žena.

DOKTOR – Do tog zaključka dovodi i liječnička praksa. Jednako, recite, ne pada li vam na pamet da se njegova zaboravljivost u tim stvarima može objasniti time što... eee-mmm...

ŽANA – Ima drugu žensku?

DOKTOR – To ste vi rekli, a ne ja.

ŽANA – Nemojte me nasmijavati. To je isključeno.

DOKTOR – Da? A što biste rekli na takvu pretpostavku, da je nedugo prije vas došla s njim?... Kako bih vam to rekao... Razumije se, to je samo pretpostavka...

ŽANA – Ne mutite mi, doktore. Igrajte otvorenih karata. Ja nisam preosjetljiva.

DOKTOR – Ne trebate ga osuđivati. Po meni, on se jednostavno ne sjeća tko je njegova žena.

ŽANA – Savršeno se sjeća. (*Zove muža. On uđe.*) Reci, dragi, ovom čovjeku, kako se ja zovem.

MIHAIL – Zar on to ne zna?

ŽANA – Znao je, ali zaboravio. (*Ironično.*) Taj čovjek pati od gubitka pamćenja.

MIHAIL – (*Doktoru.*) Iskreno mi vas je žao.

DOKTOR – I meni je mene žao.

MIHAIL – Zašto se ne liječite? Mogu vam preporučiti dobrog liječnika. Evo njegove posjetnice.

DOKTOR – (*Pogledavši posjetnicu.*) Zahvaljujem vam, to je moja posjetnica. Recite radije, kako se zove ova dama?

MIHAIL – Postavljate čudna pitanja. Mislite da ne znam kako se zove moja vlastita žena? Žena s kojom sam išao u školu?

DOKTOR – Pa onda, kako se zove, dovraga?

MIHAIL – Žana. A zašto?

ŽANA – Ni za što, dragi. Možeš se opet vratiti u čekaonicu. Samo odande nikamo ne idi.

MIHAIL izađe.

DOKTOR – Čudno. Ako nije bila žena, tko je onda uopće bila?

ŽANA – Tko?

DOKTOR – Ženska, koja je ovdje bila prije vas.

ŽANA – Ako je bila, onda znam tko je ona.

DOKTOR – (*Sa zanimanjem.*) Kako? Tko?

ŽANA – Drolja i pustolovka.

DOKTOR – Vi to naprasno i oštro. Meni se učinila posve privlačivom.

ŽANA – Žalim, drolje su uvijek privlačive. Za razliku od nas, poštenih žena.

DOKTOR – To je točno. Pa, poznajete li je ili ne?

ŽANA – Naravno, ne znam i ne mogu je znati. S takvim osobama se ne družim. Osim toga, nikakve žene ovdje uopće nije bilo, i vama je to savršeno poznato.

DOKTOR – Bila je ženska.

ŽANA – Nije bila.

DOKTOR – Bila je. (*Češka se po glavi.*) A možda, zbilja nije bila?

ŽANA – Oprostite, htjela bih provjeriti da li je Mihail na mjestu.

ŽANA izađe i vrati se.

DOKTOR – Na mjestu je?

ŽANA – Da. Znae, njega valja držati na oku. Hajde, prestanimo s razgovorima o ženama i prijedimo na posao; konkretno na zdravstveno stanje mog muža. Nisam došla ovamo slušati fantastične priče, nego po dijagnozu njegove bolesti.

DOKTOR – Da bih postavio dijagnozu, moram iznova proučiti stanje njegove bolesti. Zato vas i hoću pitati, otkad...

ŽANA – (*Prekidajući ga.*) Kao prvo, već sam vam dvadeset puta sve to ispričala.

DOKTOR – (*Preneraženo.*) Kada?

ŽANA – (*Ne slušajući ga.*) Kao drugo, čemu postavljati nepotrebna pitanja; pogledajte radije u njegovu povijest bolesti. Imate je u računalu. Tamo sve piše.

DOKTOR – Nemam ja nikakvu njegovu povijest bolesti.

ŽANA – Što da mislim vama? Niste valjda tako nemarni da je niste vodili? Nadam se, da savršeno znate kako takva nemarnost graniči s povredom liječničke etike!

DOKTOR – Vi se zaboravljate!

ŽANA – (*Grubo.*) Ni najmanje. Ja zasad još ne patim od gubitka pamćenja. I napominjem vam, da se povijest bolesti ne rabi samo kao medicinska, nego i kao pravna isprava. U slučaju da vas pacijent tuži sudu, ona služi za utvrđivanje ispravnoga ili neispravnoga liječenja koje ste poduzeli. Mislim da je niste uveli u računalu, ili ste je namjerno izbrisali, da od poreznih organa sakrijete primitak honorara koje smo vam platili za vizite.

DOKTOR – Nisam od vas primio nikakav honorar!

ŽANA – Ne uznemiravajte se, nećemo tražiti povrat honorara. Jedino što hoću, to je svjedodžba o teškom zdravstvenom stanju mog muža i njegova povijest bolesti.

DOKTOR – (*Sasvim je rastrojen.*) Svjedodžbu vam, molim lijepo, mogu dati, ali...

ŽANA – (*Nepopustljivo.*) I povijest bolesti.

DOKTOR – Odakle ću je stvoriti?

ŽANA – Iz računala. S pisaćeg stola. Odakle vam drago. Nađite, nanovo napišite – ne tiče me se.

DOKTOR je sasvim neraspoložen i ne zna što mu je činiti. Uzima bočicu, ustanovi da u njoj više nema kapljica pa odlazi iza paravana, gdje drži lijekove. ŽANA mu dovikuje kroz pregradu.

ŽANA – Neka povijest bolesti bude gotova za tren! Točno za šezdeset minuta doći ću po nju! (*Pođe k izlazu, ali zastane u vratima.*) I ne pokušavajte ponovno naći nekakav izgovor, kao što ste učinili prošli put.

ŽANA pokušava izaći. U vratima se sudari s novim posjetiteljem. To je sasvim solidan muškarac u strogom, dobro sašivenom odijelu. Jedno drugome upute ljubazan pogled. ŽANA ode. MUŠKARAC uđe u ordinaciju. Oprezno razgledava prostoriju, ne primijetivši isprva Doktora, koji se pojavio iza paravana. Vidjevši ga, Muškarac se trzne.

DOKTOR – (*Pribrao se.*) Kako vam mogu pomoći?

MUŠKARAC – (*Drščući.*) Ja... ja... ja...

DOKTOR – Tko ste vi?

MUŠKARAC – Ja... ja... ja...

DOKTOR – Da, vi, vi, vi! Ne ja, dovraga!

MUŠKARAC – Ja... Ja ne vjerujem, da moje ime za vas ima ikakve važnosti.

DOKTOR – Pa zašto ga onda ne kažete?

MUŠKARAC – Stvarno, zašto?

DOKTOR – I ja pitam: zašto?

MUŠKARAC – Eto, vidite, obojica se pitamo: „zašto“.

DOKTOR – Pa onda, zašto ga ipak ne kažete?

MUŠKARAC – Zato, jer to nije nužno.

DOKTOR – Prestanite izvrđavati i jednostavno recite: od čega bolujete?

MUŠKARAC – Mogu li s vama razgovarati kao muškarac s muškarcem?

DOKTOR – Uz najbolju želje, ne mogu s vama razgovarati kao ženska sa ženskom..

MUŠKARAC – Imate pravo.

DOKTOR – Onda, karte na stol, ne ustručavajte se – što je s vama?

MUŠKARAC – Ne znam ni kako bih počeo...

DOKTOR – Hrabrije, nema u tome nikakve sramote. S takvim problemima kao što je vaš, susreće se skoro svaki muškarac.

MUŠKARAC – Odakle znate kakvi su moji problemi?

DOKTOR – Domišljam se.

MUŠKARAC – Ne možete ih znati. Stvar je u tom, što... Kako bih rekao...

DOKTOR – No, no, ne uljepšavajte. Došli ste k liječniku. Ovdje se čuvaju tajne.

MUŠKARAC – (*Pokolebano.*) Pa, dobro. Iskreno rečeno, isprva sam se htio praviti bolesnim, ali sad mislim – zašto ne bih rekao sve kako jest?

DOKTOR – Znači, niste bolesni?

MUŠKARAC – Ne.

DOKTOR – Pa što onda radite ovdje?

MUŠKARAC – Tražim ženu.

DOKTOR – Da vam otkrijem jednu tajnu? Ja nisam ženska.

MUŠKARAC – Nije mi do šale. Stvar je vrlo ozbiljna.

DOKTOR – Što vam je ona? Žena, ili što?

MUŠKARAC – (*Nakon izvjesnoga kolebanja.*) Da.

DOKTOR – Pa što ću vam onda ja?

MUŠKARAC – Znam da je ona maloprije bila ovdje.

DOKTOR – Ne dajem obavijesti o svojim pacijentima.

MUŠKARAC – Ovaj put morate učiniti iznimku.

DOKTOR – Zanimljivo. Zašto?

MUŠKARAC – Zato što je ljubim do ludila.

DOKTOR – Svoju ženu?!

MUŠKARAC – Da. Zašto?

DOKTOR – Ništa. Vrlo dirljivo.

MUŠKARAC – Onda, gdje je ona?

DOKTOR – Vaša žena nije bila ovdje.

MUŠKARAC – Bila je, to točno znam.

DOKTOR – Kako se preziva?

MUŠKARAC – Kolokoljčikova.

DOKTOR – (*Poraženo.*) Kolokoljčikova? Sigurni ste?

MUŠKARAC – Siguran.

DOKTOR – Nije Bubenčikova?

MUŠKARAC – Ne.

DOKTOR – Nij Ptenčikova? I nije ni Stakančikova?

MUŠKARAC – Ne, kad kažem.

DOKTOR – M-da, m-da... (*uzrujano se ushodao po prostoriki.*) Dakle, vaša žena se preziva... Kako ste rekli?

MUŠKARAC – Kolokoljčikova.

DOKTOR – Velebno. ulazeći u ordinaciju, vi ste, ako se ne varam, na vratima sreli jednu osobu. Sjećate se?

MUŠKARAC – Mislite na onu žensku u tijesnom engleskom kostimu, tamnooku, s madežom na lijevom obrazu, s ljubičastim svilenim šalom oko vrata i crnom aktovkom u ruci?

DOKTOR – Upravo na nju. Što mislite o njoj?

MUŠKARAC – Ništa. Nisam na nju obratio ni najmanju pozornost.

DOKTOR – Tako, tako... Niste obratili pozornost. Ni najmanju. (*Prasne.*) Gubite se otuda, da vas oči moje više ne vide!

MUŠKARAC – Doktore, ja vas ne razumijem. Zašto vi...

DOKTOR – (*Prekine ga.*) Zato, jer ste se s madam Kolokoljčikovom sudarili nosom u nos. Dopuštam da oje niste obratili pozornost. Ali i ona je prošla pored vas kao pored turskog groblja.

MUŠKARAC – Pa ja pojma nemam tko je ona uopće! Nikad prije je nisam vidio!

DOKTOR – Dakle, ona... nije aša žena?

MUŠKARAC – Naravno da nije! Osim toga, ja sam odavno rastavljen. Već dvije godine.

DOKTOR – Kako: „rastavljen“? Vi ljubite svoju ženu do ludila!

MUŠKARAC – Pa da, naravno... Ponovno sam se oženio.

DOKTOR – Ponovno ste se oženili? Vrlo dobro. I vaša se žena zove, velite...

MUŠKARAC – Kolokoljčikova. Marina Kolokoljčikova.

DOKTOR – Kako ste rekli? Marina?!

MUŠKARAC – Da, Marina.

DOKTOR – Ali ona je udata! Za Mihaila.

MUŠKARAC – *(Porażeno.)* Za kakvoga Mihaila?

DOKTOR – Za svog muža.

MUŠKARAC – To ne može biti! Ona nije udata! Hoću reći, udata je za mene.

DOKTOR – *(Zamišljeno.)* Pa što, moguće je, to štošta objašnjava... Dakle, što vi hoćete od mene?

MUŠKARAC – Znam da je bila ovdje. Moguće je da dođe još jedanput. Pomozite mi da se s njom sretnem.

DOKTOR – Ne bavim se pronalaženjem tuđih žena. I nisam siguran da je Marina vaša žena. I nisam siguran da se zove Marina, i nisam siguran da će doći ovamo. I još manje sam siguran da ona uopće postoji.

MUŠKARAC – Postoji!

DOKTOR – Onda idite kući i tamo je čekajte. *(Gurka ga prema izlazu.)*

MUŠKARAC – *(Braneci se.)* Doktore, molim vas...

DOKTOR – Ne mogu vam nikako pomoći. Doviđenja. Ne ovuda – ova su vrata samo za ulaz pacijenata. Evo, ovuda molim.

Doktor ispraća Muškarca do sporednog izlaza i ostaje sam za stolom s valerijanom. Na licu mu se očitava jasna nedoumica.

Kraj prvoga čina

Drugi čin

Doktor je u svojoj ordinaciji. Ulazi MARINA u vrlo svečanoj haljini.

MARINA – *(Veselo.)* Dobar dan, doktore! Evo me opet!

DOKTOR – *(Osobito hladno.)* A tko ste vi, zapravo?

MARINA – *(Začudojeno, ali ne bez koketerije.)* Bože, što se to događa s vašim pamćenjem!? Zaboraviti me za pola sata! Samo sam promijenila odjeću, i vi me više ne poznate!

DOKTOR – Savršeno vas poznam. I osobito zato bih volio znati tko ste vi. Pokažite mi svoju osobnu.

MARINA – Zašto?

DOKTOR – Zato, jer se uopće niste udostojali predstaviti.

MARINA – Zovem se Marina, to već znate.

DOKTOR – Odakle znam da se uistinu zovete Marina? Uostalom, ako i jeste Marina, to još uvijek ništa ne govori. Osobnu, molim.

MARINA – Ne nosim isprave sa sobom.

DOKTOR – A ja još jednom ponavljam - osobnu.

MARINA otvori torbicu, ruje po njoj, ali umjesto osobne iskaznice izvučuče rupčić, usekne se i počne otirati suze.

DOKTOR – *(Uz nemireno.)* Što vam je?

MARINA ne odgovara. DOKTOR nalijeva iz vrča vodu i pruža je MARINI.

MARINA – *(Odgurne čašu.)* Pustite me!

DOKTOR – U čemu je stvar? Uvrijedili ste se?

MARINA – A što vi mislite?

DOKTOR – Zbog čega?

MARINA – *(Kroza suze.)* I vi još pitate, zbog čega? Ostavili ste na mene prekrasan utisak, štoviše, svidjeli ste mi se. Učinilo mi se čak da i vi prema meni, u izvjesnom stupnju, osjećate naklonost... Prišla sam vam otvorena srca, a sa čime sam se ustvari susrela? Hlanoća, nepovjerenje, ponižavajuće pitanje... *(Jeca.)*

DOKTOR – Smirite se...

MARINA – Pustite me, idem.

DOKTOR – Nisu vam poznate sve okolnosti. Stvar je u tom, što je osim vas ovamo došla... Nije važno.

MARINA – Tko je došao? Druga žena?

DOKTOR zbunjeno šuti.

MARINA – I isto se predstavila kao njegova žena?

DOKTOR – Da.

MARINA – Pa što? Niste joj valjda povjerovali? Dolazi vam malo luđaka?

DOKTOR – Ipak, nevolja je u tom, što ju je i Mihail smatrao svojom ženom.

MARINA – A vi ne znate da u njega nema sjećanja? Da li je uopće došla?

DOKTOR – Došla je, naravno.

MARINA – (*Ode do vrata i poziva muža.*) Dragi, dođi ovamo.

Uđe MIHAIL.

MARINA – Reci, da li je, dok me nije bilo, došla ovamo nekakva ženska?

MIHAIL – (*Spokojno.*) Nikoga nisam vidio.

MARINA – Je li se predstavila kao tvoja žena?

MIHAIL – Kako se mogla tako predstaviti, kad je uopće nije bilo ovdje?

MARINA – A ti, ni ti nju nisi predstavio kao svoju ženu?

MIHAIL – Meni si ti jedina na svijetu, i to savršeno dobro znaš. (*Poljubi je.*)

MARINA – Hvala, dragi. (*Doktoru.*) No, vjerujete li sad?

DOKTOR – Ne znam što bih mislio... Premda, postoji još jedna mogućnost... Osim ženske dolazio je ovamo i jedan muškarac...

MARINA – Pa što?

DOKTOR – Tvrдио je da je on... da je on vaš muž.

MARINA – Moj muž? (*Glasno se nasmije.*) Bože moj, kako je teško biti psihijatar! Kakvi sve ne dolaze k vama! (*Nastavi se smijati.*)

DOKTOR – Što je tu smiješno?

MARINA – A taj muškarac nije tvrdio da je Napoleon?

DOKTOR – Nije. Tvrдио je samo da je on vaš muž. Zašto ste mi to zatajili?

MARINA – Ma, evo vam mog muža pred vama! Treba li vam još dokaza? Izvolite. (*Mužu.*) Dragi, skini košulju i pokaži doktoru svoj madež ispod lijeve lopatice.

MIHAIL poslušno skida košulju. DOKTOR razgleda madež. MARINA se obrati Doktoru.

MARINA – Jeste se osvjedočili?

DOKTOR – Da.

MIHAIL – Doktore, taj madež nije opasan?

DOKTOR – Ne.

MIHAIL – (*Nametljivo.*) Svejedno, molio bih vas da mi ga skinete. Bojim se da bi se mogao razviti u karcinom.

DOKTOR – Uvjeravam vas, bezopasan je. a, osim toga, ja nisam kirurg.

MIHAIL – Mogli bismo to obaviti odmah sada. (*Ponovno skida košulju.*)

DOKTOR – (*Paćenički.*) Već sam rekao da nisam kirurg.

MIHAIL – A što ste? Urolog? Kakva sreća. Jer u tom dijelu imam veći problem. Kad pokušavam...

MARINA – (*Prekine ga.*) Nemoj gnjaviti doktora, dragi. Obuci košulju.

MIHAIL poslušno oblači košulju.

MARINA – A sad skinij hlače i pokaži doktoru...

MIHAIL se hvata za remen.

DOKTOR – Ne treba, vjerujem vam.

MARINA – Samo sam vam htjela pokazati još jedan madež na...

DOKTOR – Razumijem. Ne treba.

MIHAIL – Da skinem hlače ili ne?

DOKTOR – Ne treba.

MIHAIL – Svejedno ću ih skinuti. Budući da ste urolog, hoću vam istovremeno pokazati...

MARINA – (*Prekida ga.*) Hvala, mili, ne treba. Pričekaj me, molim te, u čekaonici Ali nikamo ne idi. (*Insistirajući.*) Jesi upamtio? Nikamo ne idi. Brzo ćemo skupa doma.

MIHAIL izade.

DOKTOR – Oprostite što sam si dopustio posumnjati u vas. Valja priznati, onaj me muškarac izludio.

MARINA – Jeste li sigurni da je on uopće došao?

DOKTOR – Što znači „siguran“? Naravno da je došao. (*Spomenuvši se svoje muke.*) Iako... Vi mislite da nije došao?

MARINA – Nije bitno.

DOKTOR – Ne, čini se da je došao. Pa, dobro. Dopustimo da je, kako kažete, luđak. Ali

ona mi je ženska pokazala svoje isprave, a vama, oprostite, čak ne znam ni ime.

MARINA – Kako ne znate? Nije davno, još jutros, dvaput ste mi telefonirali i oslovljavali me s Marina.

DOKTOR – (*Skrušeno.*) Ah, da, istina... Zaboravio sam... Ali, shvaćate, nisam siguran...

MARINA otvori torbicu spremi rupčić, vadi pudrijeru i dovodi se u red. Vraćajući pudrijeru u torbicu, objavi radosnu vijest.

MARINA – O! Pokazalo se da imam dokument kod sebe. Čak i s fotografijom. Moja vozačka dozvola. Evo, izvolite, pogledajte.

DOKTOR – Nije potrebno, vjerujem vam.

MARINA – Sad vjerujete, a za minutu ćete opet prestati vjerovati. Kao i svi muškarci. Prema tome, pogledajte.

Doktor i preko volje pogleda u vozačku dozvolu.

MARINA – Što tamo piše?

DOKTOR – „Marina Kolokoljčikova“.

MARINA – Pečat je ispravan?

DOKTOR – Ispravan je.

Doktor vrati Marini ispravu. Ona je vrati u torbicu i izvadi iz nje fotografije.

MARINA – Muž vam je rekao da smo išli skupa u školu?

DOKTOR – Koji muž? Mihail? Rekao mi je.

MARINA – Evo, pogledajte kakvi smo bili kao djeca. Smiješni, je li?

DOKTOR – Vi se skoro ništa niste promijenili.

MARINA – Hvala. A ovdje smo nas dvoje već odrasli.

DOKTOR – To je, vjerojatno, već pred svadbu?

MARINA – Da.

DOKTOR – Kako ste vi bili lijepi!

MARINA – (*Koketno.*) Hoćete reći da sad više nisam?

DOKTOR – Sada ste još ljepši.

MARINA – Hvala. (*Sprema fotografije.*) Vidim ja da ste vi laskavac. Ne znam da li je ovamo dolazila ženska, ali ono u što sam sigurna, to je da ste i nju pozvali na večeru.

DOKTOR – Kunem vam se, da nikoga nisam pozvao! I uopće, ovamo nije nitko dolazio! (*Rastreseno.*) Ili je ipak dolazio? Prokleta memorija... Očito, vrijeme mi je

da napustim praksu. (*Nalijeva si uobičajenu količinu kapljica.*)

MARINA – (*Otima mu bočicu.*) Prestanite piti kapi. Jeste li liječnik ili niste?

DOKTOR – (*Uzdišući.*) Liječnik sam. (*Rastreseno.*) Ili nisam? (*Svlada se.*) Kakve to gluposti pričam! Naravno da sam liječnik.

MARINA – Pa, kad ste liječnik, pacijenti vam donose konjak. Donose, ili ne donose?

DOKTOR – (*Nesigurno.*) Donose, naravno.

MARINA – Onda popijte dupli. Odmah pomaže.

DOKTOR – Sad ću provjeriti. (*Otvori bife.*) Ima podosta konjaka. (*Obradovano.*) Znači da sam liječnik. (*Uzme bocu.*) Pridružiti ćete mi se?

MARINA – Još vam nisam oprostila.

DOKTOR – Prestanite. Popijmo radije. (*Dršćućim rukama nalijeva konjak u čaše.*)

MARINA – (*Sažaljivo ga promatra.*) Dragi moj, pogledajte se u ogledalo: oči su vam podbuhle, ruke vam se tresu. Što se s vama događa?

DOKTOR – Priznajem, danas nisam posve u formi. Umor, gubitak pamćenja, zbrka u glavi, vrtoglavica... Bojim se, da se sve to jednim imenom zove – starost.

MARINA – Glupost. Jednostavno, vama je nužna topla, brižljiva, ženska ruka, i to je sve. Imate ženu?

DOKTOR – Ženu? Dajte da se saberem... (*Zamisli se.*) Trenutno sam u takvom stanju da se čak ni to ne mogu sjetiti. (*Sjetivši se.*) Što to pričam? Naravno da se sjećam. Udovac sam već mnogo godina. Djeca su odrasla, žive odvojeno, na njih sam već odavno zaboravio. Zapravo, hoću li po istini, oni su mene zaboravili. posve sam sâm... Ne znam što se desilo s mojom memorijom? Napalo me to tako iznenada...

MARINA – Samo nemojte patiti zbog toga.

DOKTOR – I ne patim. Kad ste vi tu. Znae, čak zavidim vašem mužu. Štoviše, s užitkom bih sve poslao u vražju mater: samoću, nesnosni posao, porezne inspektore, zavidne kolege, tračave susjede, nasrtljive pacijente s njihovim vječnim žalopojkama i bolestima, sve skupa s mojim vlastitim bolestima. Ni o čemu ne misliti, ničega se ne sjećati, sjediti s lijepom ženom uz čašicu konjaka, zaboraviti da si za nju prestar, ili ćeš to uskoro postati, zaboraviti na sve i uživati samo u tom trenutku...

MARINA – Pa, hajde, živimo trenutak. Kajanje, žaljenje, razmišljanja doći će poslije, a sada, hajde, radujmo se životu. (*Podigne čašu.*) Za vaše zdravlje i uspjehe! Za sreću!

DOKTOR – Hvala. Uz vas osjećam radost. Iz vas zrači neko svjetlo. Vi ste, sigurno,

vrlo sretni.

MARINA – Nemojte misliti da je meni lako živjeti. Ja znam što je samoća.

DOKTOR – Vi ipak imate Mihaila.

MARINA – Zbilja, moram provjeriti nije li otišao. (*Izađe i brzo se vrati. DOKTOR se za to vrijeme kritički promatra u ogledalu.*)

DOKTOR – Sve je u redu?

MARINA – Da. Vama se, možda, čini čudnim što se ja za njega toliko brinem, ali ja ga silno volim. Toliko, da sam spremna radi njega činiti svakakve gluposti. (*Pošuti.*) Ali to me ne spašava samoće.

DOKTOR – Razumijem. (*Primi je za ruku.*)

MARINA – (*Ne mičući ruku.*) Vrijeme je da odem.

DOKTOR – Ne žurite se.

MARINA – Moram Mihaila odvesti kući. (*Hoće otići.*)

DOKTOR – (*Zadržavajući je.*) Vidimo se danas?

MARINA – Ako se ne predomislite i ne zaboravite.

DOKTOR – (*Vatreno.*) Ja? Da se predomislim? Zaboravim? Da ja... (*Iznova se spomenuvši na nenadani napadaj čudne zaboravljivosti koja ga je spopala, prekine se*) Zapisat ću. Za svaki slučaj. (*Zapisuje bilješku u svoj notes.*)

MARINA – (*Ustajući.*) I ne zaboravite napisati povijest bolesti i svjedodžbu.

DOKTOR – Za vas ću učiniti sve što treba. Da vas ispratim?

MARINA – Ne, hvala. molim vas, pobrinite se da moj muž nikamo ne ode dok ja tražim taksi.

MARINA izađe. DOKTOR, vrativši se u vedrije stanje, fíćukajući sjeda za računalo.

Uđe MUŠKARAC. Ponaša se sasvim drukčije nego pri prvoj viziti. Stav mu je uvjeren i čvrst.

DOKTOR – Opet vi?

MUŠKARAC – Kako vidite.

DOKTOR – Što vi, zapravo, hoćete?

MUŠKARAC – Vodim neveliku materijalnu istragu.

DOKTOR – Odmah sam shvatio da ste drot.

MUŠKARAC – Nisam drot. Ja sam financijski.

DOKTOR – Ako ste porezni inspektor, pokažite mi legitimaciju.

MUŠKARAC – (*Resko.*) Gdje je Marina?

DOKTOR – Slijedili ste je, je li?

MUŠKARAC – Može biti.

DOKTOR – Nažalost, ne mogu vam ničim pomoći. Nje, kako vidite, ovdje nema.

MUŠKARAC – Vidio sam da je ovamo ušla prije dvadeset minuta.

DOKTOR – Ali niste vidjeli da je prije jedne minute otišla.

MUŠKARAC – Vratit će se?

DOKTOR – Ne znam. Što trebate od nje?

MUŠKARAC – To vam nisam ovlašten reći.

DOKTOR – Niste ovlašteni, onda ne govorite. Svako vam dobro.

MUŠKARAC – Moram je smjesta naći. Razumijete? Pitanje života i smrti.

DOKTOR – Ovo nije policijska postaja. Tražite je na ulici. I, molim, ne zadržavajte me.

Zbilja, moje su vizite vrlo skupe.

MUŠKARAC – Spreman sam platiti, ako mi pomognete da je nađem.

DOKTOR – Ne primam mito.

MUŠKARAC – Zar?

DOKTOR – Naplaćujem honorare.

MUŠKARAC – Onda sam vam spreman platiti honorar.

DOKTOR – Naplaćujem samo liječenje, a ne pružanje informacija. Želim vam uspjeh, i ne smetajte mi u poslu. K meni se dolazi samo po prethodnoj najavi. (*Pristojno ga upućuje prema pomoćnom izlazu.*). Molim vas. Ne, ne na ovaj izlaz. Kroz ova vrata ulaze samo moji pacijenti.

MUŠKARAC – Tako dakle, onda ću vam poslati poreznog inspektora. (*Pozorno gleda Doktora.*) Što, prestrašili ste se?

DOKTOR – Ne previše.

MUŠKARAC – Nepotrebno. Siguran sam da ne volite plaćati porez.

DOKTOR – **Ja** ne volim?

MUŠKARAC – Vi.

DOKTOR – Ja?!

MUŠKARAC – Vi.

DOKTOR – Pa što? A tko voli?

MUŠKARAC – Možemo li provesti malu provjeru?

DOKTOR – Izvolite. Svoje dohotke znam dobro sakriti.

MUŠKARAC – A ja ih znam dobro naći.

DOKTOR – Prestanite mi prijetiti. Već sam vam rekao da se ne bojim provjerā.

MUŠKARAC – Zato što ne primete mito?

DOKTOR – Ne. Zato što ga dajem. Svako vam dobro.

MUŠKARAC – (*Promijeni ton.*) Doktore, znate, sad obavljam izvanredno častan posao, koji nema veze ni s medicinom, ni s porezom. Tražim Marinu.

DOKTOR – Doviđenja. Izlaz vam je tamo.

MUŠKARAC – (*Zadrži se pred izlazom.*) Doktore, zašto ona stalno dolazi k vama? Imate li vi s njom nešto?

DOKTOR – To se vas ni u kojoj mjeri ne tiče.

MUŠKARAC – Je li bolesna?

DOKTOR – Nikakve pojedinosti koje se odnose na moje posjetitelje, bili zdravi ili bolesni, ne izlaze izvan zidova ove ordinacije.

MUŠKARAC – (*Suho, gotovo opasno.*) Veličanstveno. Ja, međutim, osjećam da među vama postoji nekakva veza, i smatram se obveznim upozoriti vas: čuvajte se.

DOKTOR – U kom pogledu?

MUŠKARAC – U svakom pogledu. Ona se zaboravila i sama ne na što radi. (*Krene k izlazu.*) Ako je svejedno ugledate, recite joj da se nadam kako ću je naći doma, a ako je ne nađem, ponovno ću se vratiti ovamo.

DOKTOR – Ne vjerujem da ću vas pustiti ovamo.

MUŠKARAC – A ja ne vjerujem da ću pitati za dopuštenje.

MUŠKARAC ode. Doktor ponovno sjeda za računali.

Vrati se MARINA.

MARINA – Nisam vam još dozlogrdila?

DOKTOR – Tako brzo ste našli taksi?

MARINA – Prestala sam tražiti... Odlučila sam odvesti muža svojim kolima. Tu su, sasvim blizu na parkiralištu. Imajte ga na brizi još dvije minute. Može? (*Pozorno gleda Doktora.*) Što se opet dogodilo?

DOKTOR – Jedino što vas je ponovno tražio onaj... No... Vaš muž.

MARINA – Nisam li vam rekla da nemam nikakvog muža! Osim Mihaila, razumije se.

DOKTOR – Ne znam, ne znam... upozorio me da s vama valja biti oprezan. Čak mi je i zaprijetio.

MARINA – Nije objasnio o čemu se radi?

DOKTOR – Ne, ali je rekao da je vrlo važno. Pitanje života i smrti.

MARINA – (*Silno se zbuni.*) Rekla bih, da se domišljam o komu se radi.

DOKTOR – On je ustvari vaš muž?

MARINA – Ne sasvim...

DOKTOR – Ne sasvim?

MARINA – Sasvim ne. On je moj kolega... Točnije, pročelnik.

DOKTOR – Istinu mi govorite?

MARINA – Kunem vam se.

DOKTOR – Pa što on to tako važno ima obaviti s vama.

MARINA – Besmislice. On je jednostavno, kako bih vam to rekla... pomalo neravnodušan prema meni i podosta ljubomoran. Zastrašuje sve moje znance. Neprestano ima potrebu sa mnom nešto razjašnjavati, o nečemu porazgovarati... Usto je uvijek žurno.

DOKTOR – Razumijem.

MARINA – Pa, idem po auto.

DOKTOR – (*Zadržava je.*) Ne puštam vas.

MARINA – (*Nježno oslobađa ruku.*) Brzo se vraćam. Doslovce za minutu.

DOKTOR – I ponovno ćete otići.

MARINA – (*Poljubi ga u obraz.*) Da bismo se našli uvečer.

MARINA ode. DOKTOR se sretno smješka. Odlazi do ogledala, kritički se ogledava, popravlja kravatu i kosu, izvadi iz ormara drugi, upadljiviji sako i oblači ga. Uđe ŽANA, još odlučnije raspoložena nego prije. DOKTOR, pripravljen za doček gošće širom raskriljenih ruku, neugodno je iznenađen.

DOKTOR – To ste vi?

ŽANA – A koga ste očekivali?

DOKTOR – Drugu ženu. Ženu vašega muža. To jest... Htio sam reći Mihailovu ženu. To jest...

ŽANA – Mihailova žena sam ja.

DOKTOR – U to sad vrlo sumnjam.

ŽANA – Prvi put srećem doktora koji, umjesto liječenja, provodi istragu. Povijest bolesti je gotova?

DOKTOR – Ne. Sve kad bi i bila gotova, ne bih vam je dao. Tko ste vi, uopće?

ŽANA – Pretpostavljala sam, da ćete tražiti bilo kakav razlog za izvrđavanje, pa sam za svaki slučaj pripravila cijeli registar isprava u izvornom obliku. (*Pređa mu uredno složen fascikl.*) Evo vam moja putovnica. Evo mog i Mihailovog vjenčanog lista. Evo rodni listova naše djece, na kojima su navedena i imena oboje roditelja, to

jest moje i mog muža. Evo naše svadbene fotografije, ovo je također sa svadbe, ali s gostima, a ovo su naše fotografije djecom. Evo računa za struju i druga plaćanja na naša zajednička imena. Jeste li sad zadovoljni?

Poražen, DOKTOR prebire po dokumentima i vraća ih Žani.

DOKTOR – Ja... Ja... (*Uzme bočicu s kapima, ali je stavi na stranu i nalije si poveću količinu konjaka.*) Ispada da ste mu vi svakako žena?

ŽANA – A što sam mu po vama? Baba?

DOKTOR – Iskreno rečeno, ne znam što bih mislio. (*Ponovno dohvaća konjak.*)

ŽANA – (*Zapovjednim tonom.*) Vratite bocu na mjesto! (*Odlučnim pokretom odmakne bocu ustranu.*) Počinjem se ozbiljno brinuti za zdravlje svog muža.

DOKTOR – Zašto?

ŽANA – Zato što je njegov liječnik – alkoholičar.

DOKTOR – Ja uopće ne pijem.

ŽANA – Vidim.

DOKTOR – Vi ste stvarno njegova žena?

ŽANA – Zašto vas to tako čudi?

DOKTOR – Ne bih se čudio kad bi... Kad ne bi druga ženska...

ŽANA – (*Žestoko.*) Što se tiče druge žene, ona je isključivi rezultat alkoholnih para ili plod vaše rastrojene uobrazilje. Kao pravnica, znam da liječnici psihijatri, uslijed stalnih kontakata s poremećenima, teško mogu očuvati vlastito duševno zdravlje. prema tome zaboravite tu tlapnju. Ženske nije bilo.

DOKTOR – Bilo je!

ŽANA – (*Neumoljivo.*) Nije je bilo i nije je moglo biti. Vi ne vladate sobom. Imate problema s pamćenjem. Zaboravili ste čak da mog muža liječite oko dvije godine. izgubili ste njegovu povijest bolesti. Moguće je da ste je nepažnjom ili namjerno izbrisali iz računala. Ne preostaje vam ništa drugo nego je ponovno napisati. Po zakonu ste obvezni voditi povijest bolesti. Bit će vam vrlo teško objasniti sudu zašto to niste učinili.

DOKTOR – (*Nervozno.*) Kakvom sudu?

ŽANA – Sudu, kojemu ću se ja obratiti. Namjeravam muža smjestiti u lječilište, a vi savršeno znate da je za to nužna temeljita i uvjerljiva povijest bolesti.

DOKTOR – Želite muža strpati u ludnicu?

ŽANA – Birajte izraze. Kad bih poželjela nekoga strpati u ludnicu, to biste bili vi. I

vjerujte, uspjelo bi mi. Pogledajte se u ogledalu, pogledajte svoj luđački izgled pa ćete se složiti sa mnom.

DOKTOR – Priznajte da vam je dodijalo natezati se s mužem pa ste ga se odlučili otarasiti.

ŽANA – Kao prvo, to je moja osobna stvar. A, kao drugo, čak i da je tako? On, možda, ima pravo zaboraviti na svoju glavnu obvezu, ali ja svoje glavno pravo nisam obvezna zaboraviti. (*Prezrivo.*) Da li vam je to jasno, liječniče?

DOKTOR – „Obveza“, „pravo“... Sasvim je razvidno da ste pravnica.

ŽANA – A to da sam ja žensko, nije sasvim razvidno?

DOKTOR – Nije sasvim. Sličniji ste „Kipu slobode“.

ŽANA – Od liječnika sam očekivala više razumijevanja.

DOKTOR – Što vi hoćete od mene?

ŽANA – Svjedodžbu i povijest bolesti.

DOKTOR – Pa, dobro, dođite sutra, pripravit ću to.

ŽANA – Do sutra ćete vi opet smisliti izgovore. Treba mi danas. Odmah.

DOKTOR – Sad meni počinja konzultacija na klinici. Moram ići.

ŽANA – Na dugo?

DOKTOR – Dvadesetak minuta.

ŽANA – Pričekat ću.

DOKTOR – Danas svejedno neću moći. Povijest bolesti se ne sastavlja tako brzo kako se to vama čini. Ja vas molim, dođite sutra.

ŽANA – Ne, neću otići odavde, dok ne dobijem dokumente. (*Demonstrativno sjedne, uzme medicinski časopis i udubi se u čitanje, pokazujući cijelim tijelom kako namjerava ostati dugo i da joj se neće s uspjehom pokazivati vrata.*)

DOKTOR – (*Beznadno.*) Ali ja se stvarno moram spustiti dolje u kliniku.

ŽANA – Idite. Ja vas ne držim.

DOKTOR – A vi?

ŽANA – A ja ću Mihailu dati sendvič, onda ću ga dovesti ovamo, i ovdje ćemo sjediti sve dotle dok ne dobijemo povijest bolesti.

DOKTOR – Ma, što vi... Kako vas volja.

DOKTOR si nalije konjak, potom promislivši, uzme bočicu s kapima, zatim se opet dohvati konjaka, i konačno pronalazi kompromis: nalije nekoliko kapi u konjak, ispije i odlazi držeći se malo za glavu, malo za srce. ŽANA, isprativši ga zadovoljnim pogledom, također izađe.

Nakon nekog vremena uđe MARINA i skoro odmah za njom MUŠKARAC.

MUŠKARAC - Konačno sam vas našao.

MARINA - Slijedili.

MUŠKARAC - Da, slijedio. Zašto ste se skrivali od mene? Zato jer ste udati?

MARINA - Ništa ja nisam skrivala.

MUŠKARAC - Ali nikada niste o tomu obavijestili.

MARINA - Smatrate li vi da je žena obvezna neprekidno obavještavati u novinama, na radiju i televiziji da je udata? Ili, obratno, da nije udata?

MUŠKARAC - Ne treba obavještavati, ali ne treba ni skrivati.

MARINA - Ništa ne krijem.

MUŠKARAC - Tako zar? (*Budući da MARINA ne odgovara, on nastavi.*) Vi ste opasna ženska.

MARINA - Hvala na komplimentu.

MUŠKARAC - Zašto mi ne govorite sve po istini?

MARINA - Došli ste ovamo razjašnjavati osobne odnose?

MUŠKARAC - Ne. Naš će razgovor biti mnogo ozbiljniji...

Uđu ŽANA i MIHAIL.

MARINA - No, nastavite, zašto ste stali?

MUŠKARAC - Ovaj razgovor nije za javnost.

MARINA - Dobro, nastavit ćemo za nekoliko minuta.

MUŠKARAC - Za nekoliko minuta, slažem se. Ali ne više.

MUŠKARAC izađe.

ŽANA – Tko je to bio?

MARINA - Nije važno. Gdje je doktor?

ŽANA – Otišao je u kliniku.

MARINA - Kako mu je?

ŽANA – (*Zadovoljno.*) Kako valja.

MARINA - Sasvim?

ŽANA – Čini se, sasvim.

MARINA - Otišao je u kliniku liječiti sebe ili pacijente?

ŽANA – Pacijente.

MARINA - Na njegovu mjestu, ja bih pošla liječiti sebe.

ŽANA – Vidim, tebi ga je žao.

MARINA - A tebi ne?

ŽANA – Meni je žao svih nas.

MARINA - On je vrlo dobar čovjek.

ŽANA – I mi smo ne-loši ljudi.

MARINA - Sigurna si?

ŽANA – Ne gnjavi me pitanjima. Ionako ne mogu noću spavati.

MARINA - (*Sažalno.*) Loše izgledaš.

ŽANA – I ti.

MARINA - Misliš da je meni lako?

ŽANA – A ti misliš da se ja veselim?

MIHAIL – Da budem iskren, i meni je neslatko.

ŽANA – (*Otrovno.*) Njemu je „neslatko“! A zbog koga smo, po tebi, nas dvije sad ovdje?

MIHAIL – (*S krivicom.*) Zbog mene.

ŽANA – Dobro je da si to shvatio.

Stanka.

MIHAIL – U biti, ja ovdje više nisam potreban. Mogu li otići?

MARINA - Ni u kom slučaju! Tebe ne valja nikamo pustiti samoga.

ŽANA – Znaš da ti to ne dopuštamo.

MIHAIL – Nisam dijete.

MARINA - Prestani. Ionako sve vrijeme strahujemo da i opet ne napraviš neku glupost.

MIHAIL – Brinuo sam se o vašem dobru.

ŽANA – Hvala. Nanio si nam već mnogo dobra.

MIHAIL – Hoću otići odavde.

ŽANA – Svi hoćemo otići.

MIHAIL – Umoran sam.

MARINA - Svi smo umorni.

MIHAIL – Sve je to nesnosno i neugodno. Odlazim.

ŽANA – (*Zadržavajući ga.*) Sjedni!

MARINA - Prestani se živcirati, rođeni. Da ti napravim kavu?

ŽANA – Pusti, ionako si ga razmazila.

MARINA - Što mogu? Ljubim ga.

ŽANA – I ja ga ljubim. Ali mu ne treba neprestano podilaziti. A i gdje ćeš ovdje naći

kavu?

MARINA - U doktorovoj termosici.

MIHAIL – Dajte da radije popijemo konjak. On ga ima mnogo. (*Otvori bife.*)

MARINA - Ne, rođeni, nemoj. Moramo biti u formi. Sjedni tu u fotelju, raskomoti se, opusti se. Da te izmasiram? (*Posjedne ga u Doktorovu fotelju, masira mu sljepoočnice.*) Je li ti bolje?

MIHAIL – Bolje. Vi me toliko volite, a ja vama priređujem samo neugodnosti. Mislite da me ne peče savjest?

MARINA - Ne brini se. Znamo da te peče.

ŽANA – Bolje bi bilo da se, umjesto razgovora o savjesti, nastojiš izliječiti.

MIHAIL – Nastojim. Ali je to bunilo jače od mene.

ŽANA – Nije ono jače, nego si ti slabiji.

MARINA - Nemoj mu prigovarati. Sad nije vrijeme.

ŽANA – Ti ga stalno braniš.

MARINA - A ti bi htjela da ga napadam?

Stanka.

ŽANA – Vrijeme je da se razidemo.

MARINA - (*Žani.*) Idemo, htjela bih ti štošta reći.

MIHAIL – Idem s vama.

ŽANA – Ne, ti ostani ovdje. Tako ćemo mi biti mirnije.

*MARINA i ŽANA odlaze. MIHAIL ostane sjediti u Doktorovoj fotelji.
Uđe DOKTOR.*

MIHAIL – Koga trebate?

DOKTOR – Ja? Nikoga.

MIHAIL – Doktora nema. Pričekajte u čekaonici.

DOKTOR – Ja sam doktor!

MIHAIL – Otkad?

DOKTOR – Što: „otkad“?

MIHAIL – Otkad ste vi doktor?

DOKTOR – Oduvijek. I bit ću dotle, dok ne poludim. Što će se, zahvaljujući vama, dogoditi vrlo brzo.

MIHAIL – Pa, ako ste doktor, dopustite mi da vam postavim jedno pitanje. Samo se nemojte srditi... Sjećate se kako mi je ime?

DOKTOR – Zašto? Opet ste ga zaboravili?

MIHAIL – (*Skrušeno.*) Da, eto tako... Samo se nemojte srditi.

DOKTOR – Ne srđim se. Bjesnim. Može se gubiti pamćenje, ali ne to te mjere!

MIHAIL – (*S krivicom.*) Zadnji put, časna riječ. Više neću zaboraviti.

DOKTOR – Pa dobro. Zovete se... (*Zapne.*) Zovete se... (*Zbunjeno.*) A zašto vam je to potrebno znati?

MIHAIL – Pa, tako... A zašto me to pitate?

DOKTOR – Zašto pitam? Ionako to znam.

MIHAIL – No, pa kako se zovem?

DOKTOR – Zovete se... Zovete se... Čekajte... (*ruje po svojim bilješkama.*) Zovete se...
A-ha. (*Trijumfalno.*) Marina Kolokoljčikova.

MIHAIL – Ja? Marina?

DOKTOR – Ne, samo malo... To, vjerojatno, nije vaše ime. A vi ste... Zapisao sam...
(*Ponovno ruje po bilježnici.*) Evo ga: Mihail. (*Ponovi srdito.*) Mihail Kolokoljčikov, proklet bio.

MIHAIL – Već sam vas molio: nemojte se srditi.

DOKTOR – (*Pije lijek.*) Ne srđim se.

MIHAIL – (*Nametljivo.*) Može onda još jedno pitanje? Sasvim zadnje. Ne znate li gdje stanuje Mihail Kolokoljčikov?

DOKTOR – Je l' se vi to sprdate sa mnom? Pa vi ste Mihail Kolokoljčikov!

MIHAIL – To znam. Samo ne znam gdje stanujem.

DOKTOR – A koliko žena imate, to znate?

MIHAIL – (*Napregnuto razmišlja.*) Ne znam.

DOKTOR – Pa, ni ja ne znam. Otiđite u čekaonicu i prisjetite se. I ne smetajte mi u poslu. Moram napisati... (*Zastane.*) Vrag da ga nosi, što moram napisati?

MIHAIL – Moju povijest bolesti.

DOKTOR – Točno. Kako znate?

MIHAIL – Ne znam.

DOKTOR – No, dobro, idite s milim Bogom u čekaonicu, tamo sjedite i budite tiho.

MIHAIL pođe k izlazu, ali se zaustavi.

MIHAIL – (*Bojažljivo.*) Doktore...

DOKTOR – (*hvatajući se za glavu.*) Što još?!

MIHAIL – Znate koji je moj glavni problem zapravo?

DOKTOR – Nedostatak pamćenja.

MIHAIL – Ne. Nedostatak novca.

DOKTOR – To je svima glavni problem.

MIHAIL – Ali meni osobito. (*Neočekivano.*) Dajte mi posudite.

DOKTOR – Ja bih posudio, ali vi ćete zaboraviti vratiti.

MIHAIL – Neću zaboraviti. Napisat ću vam potvrdu.

DOKTOR – I pobjeći.

MIHAIL – Kamo bih mogao? Ionako je moja putovnica kod vas. U krajnjem slučaju, novac će vratiti moja žena.

DOKTOR – Koja od njih dvije?

MIHAIL – (*Prisno.*) Stavite se u moj položaj.

DOKTOR – Sa zadovoljstvom bih se u njega stavio, ali ne znam kako se to izvodi.

MIHAIL – Zar nema situacija u kojima čovjek ima dvije žene?

DOKTOR – (*S velikim zanimanjem.*) A vi imate dvije?

MIHAIL – Jednu.

DOKTOR – Koju, određeno?

MIHAIL – (*Pokolebano.*) Ne znam.

DOKTOR – Ništa ne razumijem.

MIHAIL – Ni ja. Doktore, meni su krgvavo potrebni novci. Pitanje života i smrti. Posudite mi. Vratit ću vam još danas.

DOKTOR – Koliko vam treba?

MIHAIL – Volio bih tisuću dolara.

DOKTOR – „Volio bi“?

MIHAIL – Ako imate problema s tisućom, dajte dvije.

DOKTOR – Da se vas riješim, dao bih i tri.

MIHAIL – (*Obradovano.*) Uzeo bih ja i četiri.

DOKTOR – Četiri ne dam. Tri također. Ali tisuću ću dati. Pod uvjetom da vas više ovdje ne vidim.

MIHAIL – Može.

DOKTOR – (*Izvadi iz novčanika banknote.*) Uzmite. I – nazad čelom, naprijed stupaj!

MIHAIL – Na zapovijed!

*Ozaren, MIHAIL požuri s odlaskom. DOKTOR se vrati računalu.
Posao mu ne ide od ruke. Uđe MARINA.*

MARINA - (*Uznemireno.*) Gdje je moj muž?

DOKTOR – Tu je. Malo prije sam s njim razgovarao.

MARINA - Izgledate nekako tužno. Nešto se dogodilo?

DOKTOR – Moram priznati, upao sam u vraški neugodnu situaciju. U pravu stupicu.

MARINA - Recite mi o čemu se radi. Može biti da vam ja mogu pomoći.

DOKTOR – Ne, ne možete.

MARINA - (*Nježno ga uhvati za ruku.*) Svejedno recite. U krajnjoj liniji, bit će vam lakše.

DOKTOR – (*Trljajući glavu.*) Oprostite, a tko ste vi – Marina ili Žana?

MARINA - Marina.

DOKTOR – Da, točno. Znače, sa mnom se događa nešto neshvatljivo. Sve mi se u glavi pomiješalo, ništa ne shvaćam. Od mene se traži povijest bolesti, a ja se, da me ubiješ, ne sjećam da sam je pisao. A ako je nisam pisao, ili sam je greškom izbrisao, mogu me zadesiti velike neugodnosti.

MARINA - Pa napišite novu; kakav je to problem? Ima li smisla zbog toga se žalostiti?

DOKTOR – Napisati fiktivnu povijest bolesti potpuno je nezakonito. Time bih upao u još gore neugodnosti.

MARINA - A tko bi to saznao?

DOKTOR – Bude li provjere, može se vrlo lako razotkriti. Jer računalo automatski zabilježi datum otvaranja fajla. Uostalom, teško da vam je o tom išta poznato.

MARINA - I to je sav problem?

DOKTOR – U tehničkom smislu, da. Grižnju savjesti i profesionalnu etiku neću spominjati. One u naše doba nikog ne zanimaaju.

MARINA - Meni se čini, da vam mogu pomoći.

DOKTOR – Kako?

MARINA - Zar vam nisam rekla, da sam po struci računalna programerka?

DOKTOR – Vi?!

MARINA - I vaš tehnički problem, s točke gledišta programera, obična je besmislica. Sjednite pokraj mene.

MARINA i DOKTOR skupa sjednu uz računalo. Marinini prsti brzo prebiru po tipkovnici.

MARINA – Evo, gledajte... Otvaramo fajl s Mihailovom povješću bolesti... Računalo pokazuje da je fajl otvoren danas. Točno?

DOKTOR – Točno.

MARINA - A sad mala intervencija... (*Kucka po tastaturi.*) Pogledajte sada – kad je otvoren fajl?

DOKTOR – *(Gleda u računalo.)* Prije dvije i pol godine. Upravo nevjerojatno! Kako vam je to uspjelo?

MARINA - *(Ironično citira Doktora.)* Znanje i rad.

DOKTOR – Ne znam kako bih vam zahvalio!

MARINA - Ne trebate zahvaljivati. *(Pokolebano.)* Sad bih vam rado rekla nešto vrlo važno... *(Ušuti.)*

DOKTOR – No, zašto šutite?

MARINA - Teško se odlučiti. No, ipak ću reći.

Uđe MUŠKARAC. Marina ušuti. Silno je smetena.

MUŠKARAC – *(Marini.)* Sad mi nećete uteći. *(Doktoru. Njegov je ton dosta osoran.)*
Ostavite nas, molim, nasamo.

DOKTOR upitno pogleda Marinu. Ona mu kimne. DOKTOR izađe. Stanka.

MARINA - No, recite.

MUŠKARAC – Vi savršeno znate o čemu se radi.

MARINA - Ne sasvim.

MUŠKARAC. Onda ću vam izložiti stvar što je moguće jasnije i kraće, tim više što je ostalo još malo vremena. Oštetili ste banku za izvjesnu svotu. Novac, istina, nije prebačen na vaš račun, ali mora vam biti jasno kamo to vodi.

MARINA - U zatvor.

MUŠKARAC – Savršeno jasno. Iskazali ste se kao uzorna radnica. Istinu govoreći, ja sam i danas ushićen majstorstvom kojim ste izveli tu operaciju. Dvije godine banka nije primijetila da jedna sitna kvačica u računalnom programu provodi odljev novca.

MARINA - Morat će se još dokazati da sam tu kvačicu unijela ja.

MUŠKARAC – Stručnjaci će to dokazati.

MARINA - Nije izvjesno tko je vještiji – ja ili vaši stručnjaci. Što vi hoćete od mene?

MUŠKARAC – Vratite novac i banka vas neće tužiti.

MARINA - Otkuda toliko milosrđe? Otud što niste sasvim ravnodušni prema meni?

MUŠKARAC – Vi znate da prema vama stvarno nisam sasvim ravnodušan, ali u konkretnom slučaju važniji su aspekti sasvim komercijalni. Banci nije potrebno da javnost dozna kako naši djelatnici potkradaju novac štediša. Izgubili bismo tisuće klijenata i stotine milijuna dolara. Zato smo zainteresirani za zataškavanje ovog slučaja.

MARINA - Kada treba vratiti novac?

MUŠKARAC – Danas. U protivnom će vas sutra uhititi.

MARINA - Danas ne mogu. Štoviše, ni sutra. Ni preksutra.

MUŠKARAC – Zašto?

MARINA - Zato što novca nema. A neće ga ni biti.

MUŠKARAC – Gdje je?

MARINA - Sve otišlo na bojišnicu.

MUŠKARAC – Nije mi do šale.

MARINA - Iskreno rečeno, ni meni.

MUŠKARAC – Gdje je novac?

MARINA - U čemu je razlika?

MUŠKARAC – Dobro. Rekao sam što sam imao reći. Razmislite. Ponavljam: vremena vam je ostalo malo. (*Ustaje, uputi se izlazi, zaustavi se. Promijeni ton.*) Marina, vi dobro znate što osjećam prema vama.

MARINA - Znam.

MUŠKARAC – Zašto ste to učinili?

MARINA - Zato što... Zato što sam učinila.

MUŠKARAC – Pa ipak, gdje je novac?

MARINA - Nisam ga uzimala za sebe.

MUŠKARAC – To sam i pretpostavljao. Pa neka onda taj čovjek sjedi! Na koncu konca, novac je stizao njemu, a vi, formalno, skoro da niste krivi. Ona kvačica u programu može se objasniti kao tehnička greška. Što kažete na to?

MARINA - (*Pošuti.*) Pustite me da malo razmislim. Pričekajte dolje u kafiću, pozvat ću vas. A sad bih vas zamolila uslugu. U onom kafiću sjedi ženska po imenu Žana. Zamolite je da se popne ovamo.

MUŠKARAC – Dobro.

MUŠKARAC izađe. Uđe DOKTOR.

DOKTOR – Tko je taj čovjek?

MARINA - Potpredsjednik banke.

DOKTOR – Što je htio od vas?

MARINA - Nije važno. Doktore, moram vam nešto priznati.

DOKTOR – (*Trudeći se da odšuti.*) Nadam se, o ljubavi?

MARINA - Ne, obično priznanje. Ipak, ne krijem, vi ste mi vrlo simpatični. Zato sam

vam i obvezna štošta priznati. (*Ušuti.*)

DOKTOR – I prije ste mi htjeli reći nešto vrlo važno, ali vas je dolazak tog čovjeka omeo.

MARINA - Da.

DOKTOR – Pa onda, konačno, priznajte!

MARINA - Počet ćete me prezirati.

DOKTOR – Glupost. (*Budući da MARINA šuti, on nastavi.*) Ako se ne možete odlučiti da to priznate, onda samo to učinite. Vi ste žena kakvu sam odavna maštao da ću sresti. Kad ne biste bili udati, zaprosio bih vas. Samo mi se nemojte smijati.

MARINA - Meni se plače, a ne da mi se smije.

DOKTOR – Promislite: ako vašeg muža nije moguće izliječiti, ne morate se od njega razvoditi. Tada ću se ja brinuti i o njemu i o vama. Ja misam ni mlad niti lijep...

MARINA - (*Prekidajući ga.*) Vi niste stari, i sasvim ste privlačivi.

DOKTOR – Hvala. Ali htio sam reći da sam zato dobro situiran i da ću se pobrinuti da vas usrećim. I, najvažnije, dobro ću postupati s vama.

MARINA - To je, svakako, najvažnije.

DOKTOR – A sad kažite što ste mi htjeli reći.

MARINA - Sad mi se još teže odlučiti na to. Stvar je u tome, što...

Uđe ŽANA. Ne očekujući da će vidjeti MARINU u Doktorovu društvu, zastane u nedoumici.

ŽANA – Zvala si me?

MARINA - Da.

DOKTOR – (*Začuđeno.*) Kako, vi se poznate?!

MARINA - Kako vidite.

DOKTOR – Ništa ne razumijem.

MARINA - Brzo ćemo sve objasniti. Samo nam dopustite da još jedanput porazgovaramo nas dvije nasamu. Ja ću vas pozvati.

Stanka. DOKTOR izade.

ŽANA – Što se dogodilo?

MARINA - Sve se otkrilo. Banka traži novac.

ŽANA – (*Zaprepastena je.*) Već?

MARINA - Jednom se to moralo dogoditi.

ŽANA – Svejedno je neočekivano. I tako strašno. (*Pribravši se.*) Moramo djelovati.

MARINA - Imaš u vidu kombinaciju s doktorom?

ŽANA – Da. Još danas, upravo sada, moramo je privesti kraju.

MARINA - Ja neću.

ŽANA – Zašto?

MARINA - Promisli i sama, kakve mi nezahvalne uloge igramo. Bi li mogla poslije toga sama sebe poštovati?

ŽANA – Bolje je ne poštovati sebe na slobodi, nego se poštovati u zatvoru.

MARINA - Nedostojno se postupamo.

ŽANA – Samo se borimo za sebe.

MARINA - I pritom gubimo njega.

ŽANA – Ne razumijem – jesi li se ti zaljubila u doktora, ili što?

MARINA - Pa i ako je tako, što onda?

ŽANA – To, što se u određenom dobu žene više ne zaljubljuju.

MARINA - Nema u ženā takvog doba.

ŽANA – Ne luduj. Onako nam nema drugog izlaza.

MARINA - Izlaz je: priznati sve.

ŽANA – I upropastiti naše živote.

MARINA - Ne boj se, sve ću preuzeti na sebe.

ŽANA – Ti misliš da je to junaštvo, ali to je glupost.

MARINA - To je rasplet. (*Blago.*) Promisli sama. Ostvarimo li naš plan, najvjerojatnije ćemo sjediti sve četvoro: nas troje zbog iznude, a doktor zbog fiktivne povijesti bolesti. A ako priznam, sjedit ću samo ja, a vi ostajete vani. Donosit ćete mi pakete. Osim toga, vi imate djecu, a ja sam sama. Ne govorim to samo zbog čiste savjesti.

ŽANA – (*Nakon dugoga kolebanja.*) Molim, imaš pravo. (*Plače.*) Kakva sam ja ništarija: gluposti smo radile skupa, a odgovarat ćeš samo ti. Oprosti mi. (*Grli Marinu.*)

MARINA - No, no, glavu gore.

Obje žene jecaju nedna drugoj na ramenu.

Što sad? Hoću li pozvati doktora?

ŽANA – Zovi, ako hoćeš.

MARINA - (*Ode do vrata i zove Doktora.*) Možete ući.

DOKTOR se vrti u ordinaciju. Žene otiru suze.

MARINA - Sjednite.

DOKTOR sjedne.

MARINA - Dakle, vi još uvijek ništa ne razumijete?

DOKTOR – Apsolutno ništa.

MARINA - Sad ćemo vam sve objasniti. Radi se o tomu, da smo... (*Žani.*) Pričaj radije ti.

ŽANA – Dobro. (*Doktoru.*) Najprije popijte svoje kapljice.

DOKTOR poslušno popije kapi.

ŽANA – Jeste li spremni slušati?

DOKTOR – Da.

ŽANA – Počnimo s tim, tko je tko. Ja sam Mihailova žena, on je moj muž. Marina je njegova sestra, on je njezin brat. Jasno?

DOKTOR – (*Izbačen iz koncepta.*) «On – moj muž, Marina – njegova sestra...» (*Ozarivši se.*) Pa to je čuderno! To potpuno mijenja stvar! Izliječit ćemo ga, i onda...

ŽANA – Čekajte. Njega, prije svega, ne treba liječiti, jer je on apsolutno zdrav.

DOKTOR – Oprostite, a njegov gubitak pamćenja...

ŽANA – Simulacija i mistifikacija. Ima izvanrednu memoriju. Nedavno se iskazao kao jedan od boljih kartaša u gradu.

DOKTOR – Pa zašto ste onda...?

ŽANA – (*Odvjetničkim tonom.*) Doktore, budete li neprestano postavljali pitanja, nikad nećemo završiti.

DOKTOR – Oprostite.

ŽANA – Sad slušajte. Prije dvije godine Mihail je u kasinu igubio poveliku svotu novca. Zamolio je Marinu da mu stvori tu svotu novca i obećao joj da će je brzo vratiti. U protivnom, rekao je, može se desiti da ga upucaju. Marina mu je preko banke pribavila novac, a ja je, nažalost, nisam odgovorila od toga. Bojala sam se za muža i djecu.

DOKTOR – Što je bilo dalje?

ŽANA – Dalje, Mihail, umjesto da vrati novac, proigrava i tu svotu. dug se udvostručava. Ponovno trči k sestri i moli je da ga spasi. Marina voli brata do ludila i popušta. I tako, malo-pomalo, svi smo se survali u jamu iz koje se više nije moglo van. Ne možete zamisliti kako je to teško: znati da ti je muž kockar, da srlja u propast i za sobom povlači cijelu obitelj, ljubiti ga, željeti ga spasiti, a ne biti sposobna ništa promijeniti...

DOKTOR – Tako... A kakve imam ja veze s tim?

ŽANA – (*Zbunivši se.*) Iskreno rečeno, ispričati taj dio povijesti posebno je neugodno, ali treba reći svu istinu. Da se poslužimo vama, to je već bio moj patent.

DOKTOR – Od čega se sastojao?

ŽANA – Shvatili smo da će nas prije ili kasnije razotkriti, i u mene je sazrio plan: žurno se pobrinuti da se Mihaila proglasi neuračunljivim. Tada bi on mogao izbjeći i sud i optužbu. Ali za to nam je trebala liječnička svjedodžba mjerodavnoga i časnog liječnika. Takvoga kakav ste vi.

DOKTOR – Ah, u tom je stvar...

ŽANA – Znale smo da je nemoguće od vas dobiti svjedodžbu skupa s fiktivnom poviješću bolesti redovitim putem.

DOKTOR – Ispravno.

ŽANA – Tako sam smislila da se na vas izvede koncentrirani napad, kako bismo vas izbacili iz kolotečine i doveli do potpune rastrojenosti pa tako od vas iskamčili što nam treba. Iz priručnika smo proučili simptome bolesti, pa smo vam sve troje izveli ovu predstavu. (*S osjećajem krivnje.*) Priznajem da je to bilo glupo, nečasno i bezdušno.

Marina za sve to vrijeme šutke sjedi spuštene glave.

DOKTOR – Dalje?

ŽANA – Ništa. To je sve.

DOKTOR – Marina, to je ono što ste mi htjeli priznati?

MARINA - (*Ne dižući glavu.*) Da.

ŽANA – Sad nas možete otjerati. Premda ćemo i same otići. Ne tražimo oprostjenje – ne zaslužujemo ga. (*Uzme Marinu za ruku i pođe s njom prema izlazu.*)

DOKTOR – Stanite. (*Pun životne radosti.*) Vi mislite da ste me ogorčile, a zapravo ste me obradovale.

ŽANA – Čime?

DOKTOR – (*Njemu se vratio njegov optimizam i samouvjerenost.*) Kao prvo, time što ste priznale i otarasile se krivice. Kao drugo, još prije pola sata vjerovao sam da sam oronuli sklerotičar, a sad sam se uvjerio da sam savršeno zdrav. A najvažnije, ispostavilo se da Marina nije udata, nego je slobodna!

ŽANA – Da, slobodna. Ako zanemarimo to što će odsjediti osam godina.

DOKTOR – (*Prestrašeno.*) Kako „osam“? (*Marini.*) Je li to istina?

MARINA šutke slegne ramenima.

ŽANA – Sutra će je uhititi.

DOKTOR – To neću dopustiti!

ŽANA – Što vi možete učiniti?

DOKTOR – Još ne znam, ali to neću dopustiti! Protestirat ću! Ja... Napisat ću vam liječničku svjedodžbu da ste neuračunljivi. Svima troma. I sebi, za svaki slučaj.

ŽANA – Doktore budite ozbiljni. Banka zahtijeva trenutni povrat novca.

DOKTOR – Tko zahtijeva? Onaj potpredsjednik, koji nalikuje na špicla? Pozovite ga ovamo. Ja ću to srediti.

ŽANA – Doktore, to je nemoguće.

DOKTOR – Glupost. Zovite svog bankara.

ŽANA i MARINA razmijene poglede. MARINA, slegnuvši ramenima, izade.

ŽANA – Kako mislite riješiti problem s bankom?

DOKTOR – Vrlo jednostavno. Uplatit ću taj šugavi novac.

ŽANA – Vi nemate preodžbe o kakvoj se svoti radi.

DOKTOR – Mene to ni ne zanima.

ŽANA – Bojim se da vam novčanik nije dosta debeo.

DOKTOR – Ne bojte se. Vrlo sam bogat čovjek.

ŽANA – A zašto biste se lišavali novca radi nepoznatih ljudi, koji su vas usto još i obmanjivali? Ne treba vam novac, što li?

DOKTOR – A što će mi? ne jedem ništa masno, slano, ljuto, skupo ni ukusno. Kao i svi bogati ljudi, držim dijetu, a u preostalo vrijeme radim.

Uđu MARINA i POTPREDSJEDNIK. DOKTOR se obrati njemu.

DOKTOR – Dragi moj, zar je moguće radi ikakvoga novca progoniti tako zanosnu ženu?

POTPREDSJEDNIK – Novac je, naravno, besmislica. U životu postoje važnije stvari: ljubav, ljepota, zdravlje, dobrota...

DOKTOR – Upravo tako.

POTPREDSJEDNIK – S druge strane, ako je novac besmislica, zašto ga ne bi valjalo vratiti?

DOKTOR – Zato što ga je njezin brat proigrao u kasinu. Ona nema ni kopjejeke.

POTPREDSJEDNIK – (Marini.) Je li to istina?

Marina ne odgovara.

POTPREDSJEDNIK – Zašto mi to prije niste rekli?

MARINA - Što bi to promijenilo?

POTPREDSJEDNIK – Ustvari ništa. No sad barem shvaćam vaše ponašanje.

DOKTOR – Recite, koliko? (*Vadi lisnicu.*)

POTPREDSJEDNIK – Svota je mizerna, može se reći ništavna, jednostavno smiješna, običan sitniš, ne vrijedi je ni spominjati.

DOKTOR – Možete li navesti točan iznos?

POTPREDSJEDNIK – Dva milijuna dolara.

DOKTOR – Dva milijuna dolara?!

POTPREDSJEDNIK – Nešto oko toga. Kao što znate, banci to nema smisla čak ni nazvati štetom. Kudikamo ozbiljniji je sam čin pronevjere i prevare. Vjerujte, bit će vrlo teško zataškati to djelo.

DOKTOR – Razumijem to i vrlo poštujem. (*Spremi lisnicu. Marini.*) Bojim se, draga, da nisam u mogućnosti banci vratiti tu beznačajnu svotu. I kako li je samo vaš brat požurio proigrati toliku gomilu novca?

MARINA - (*Uzdišući.*) U kasinu se ta svota može izgubiti za pola sata.

DOKTOR – Ali sami ste rekli da je on vješt s kartama!

MARINA - S kartama, ali ne s hazardnim igrama. Zna li da riječ „hazard“ na našem jeziku znači „slučaj“? U igri „slučaja“ znanje i memorija nisu od koristi. A Mihail je, na našu nesreću, hazarder.

ŽANA – (*Zabrinuto.*) Zbilja, gdje je on?

MARINA - Uistinu, gdje je Mihail? (*Uznemireno se ogledava.*) Pogledaj, možda je u čekaonici.

ŽANA brzo izađe i vrati se. na licu joj se čita smetenost.

ŽANA – Nema ga tamo.

MARINA - (*Snuždeno.*) Opet smo ga ispustile iz ruku.

DOKTOR – Ja ne razumijem, zašto se vi oko njega toliko uznemiravate? Rekle ste da je apsolutno zdrav.

ŽANA – Da, zdrav je, ali...

DOKTOR – Ali, što?

MARINA - Shvatite, njemu je vrlo teško što smo zbog njega pale u bijedu.

DOKTOR – Pa što?

MARINA - A manija mu je da zaigra za sav novac. I što više igra, to više gubi. Zato ga

posljednjih tjedana nastojimo držati na oku.

ŽANA – Marina, smiri se. Mislim da nije u kasinu. Ipak sad nema čime kockati. Uzela sam mu sav noac, čak i sitniš.

DOKTOR – Hm... Bojim se, da sam ja pogriješio.

Žene upitno gledaju u Doktora. Ovaj skrušeno priznaje.

DOKTOR – Dao sam mu pozajmicu.

ŽANA – Koliko?

DOKTOR – Tisuću dolara.

ŽANA – Vi ste poludjeli!

DOKTOR – (*S krivicom.*) Da, od današnjeg jutra.

Zvoni mobitel. MARINA ga izvadi iz torbice.

MARINA - Halo!. Da, rođeni. Gdje si? (*Dugo sluša. Svi je napeto promatraju. Na njenom se licu izmjenjuju izrazi straha, nade, razočaranja, radosti. Te se promjene odražavaju i na licima ostalih. MARINA završi razgovor.*)

ŽANA – Onda, što je?

MARINA - Naravno, kad je dobio novac, otplazio je u kasino.

ŽANA – (*Rastrojeno.*) Znala sam.

MARINA - I skoro sve je proigrao.

ŽANA – Kao uvijek.

MARINA - (*Slavodobitno.*) Ali je onda dobio dva milijuna dolara! Uzeo je taksi i dolazi ovamo s novcem!

Sveopće slavlje.

ŽANA – (*Grleći Marinu.*) Kakva sreća! Kad sam te zamišljala u zatvoreničkoj odjeći, na pričnama... nikad si to ne bih oprostila!

MARINA - A ja sebi ne bih oprostila kad bi se u zatvoru našao Mihail.

ŽANA – (*Potpredsjedniku.*) Odmah saada vratit ćemo vam novac. Da ne bude sramote.

POTPREDSJEDNIK –Vjerujte, veselim se tomu više nego itko. Skandal u banci, Marina na optuženičkoj klupi, naslovi po novinama... To bi me dovelo do ludila.

DOKTOR – Sve je dobro, što se dobro svrši. Popijmo u to ime šampanjac! (*Otvora butelju i nalijeva šampanjac u čaše.*) *Za što pijemo?*

ŽANA – Za sretan slučaj.

MARINA - Za sreću!

Uđe MIHAIL s kovčežićem u rukama. Dočekuje ga poplava čestitki i

dobrodošlice.

DOKTOR – Pozdravljam vas, dragi. Istina, cijeli dan ste me vukli za nos, i za to bih vam najradije otkinuo glavu, no, kao što se kaže, pobjednicima se ne sudi. Zbog vaše sestre, ja vam opraštam.

ŽANA – (*Grleći muža.*) Kad bi samo znao kako smo se zabrinule!

MARINA - Konačno ćemo za sva vremena svršiti s tim užasom. Daj mu (*mahnuvši glavom prema bankaru*) taj odvratni novac.

MIHAIL – (*Zbunjeno.*) Kakav novac?

MARINA - Milijune koje si dobio.

MIHAIL – Kakve milijune?

MARINA - Koje si donio. Gdje su? U kovčežiću?

MIHAIL šuti kao krivac. Pogođena nenadnom pretpostavkom, MARINA umah otvori kovčežić. Prazan je.

Što to znači? Prevario si nas? Ništa nisi dobio?

MIHAIL – Ne, dobio sam! Dobio sam dva milijuna. Shvaćaš? Dva milijuna!

MARINA - (*S uzdahom olakšanja.*) Pa, vrati ih onda banci. Gdje su?

MIHAIL – Shvaćaš, spremio sam ih u kovčežić, pozvao taksi i telefonirao tebi. A onda sam pomislio: kad mi danas već tako dobro ide, stavit ću sve na kocku još jedanput. Da nemam samo za povrat duga, nego da i nas zbrinem.

ŽANA – I sve si izgubio?

MIHAIL – Ne, ne sve.

ŽANA – (*uzdahne s olakšanjem.*) Hvala Bogu.

MIHAIL – Ne sve, nego dvostruko. Shvaćate, kad sam sve izgubio, odlučio sam još igrati i stavio sam još jedanput sve *va banque*. Dakle, ... (*Ušuti.*)

POTPREDSJEDNIK – Koliki je sad iznos dugovanja?

MIHAIL – (*Pogrruženo.*) Četiri milijuna.

Svi su zaprepašteni. MARINA onemoćalo sjedne u fotelju. DOKTOR ispija redovitu čašicu konjaka. POTPREDSJEDNIK se uhvati rukama za glavu.

ŽANA – Bilo bi bolje da se nisi ni vratio.

MIHAIL – Ali ja znam izlaz!

ŽANA – (*Umorno.*) Kakav?

MIHAIL – Dajte mi još tisuću i sve ću vratiti! Kunem vam se!

Svi šute. Prvi se od šoka oporavi DOKTOR.

DOKTOR – Recite, Mihaile, nije vas sram voditi takav život?

MIHAIL – A kakav život hoćete da vodim? Dosadno, sivo životarenje sitnog činovničića? Život u kojemu je danas isto kao jučer, a sutra kao danas? Voditi računa o svakom grošu i prevrtati svaku kopječku? Dosađivati se i čekati sljedeći dan, otkaz, penziju? Nije li bolje riskirati, sve što imaš staviti na kocku i igrati *va banque*?

DOKTOR – A ako izgubiš? Sjediš u zatvoru?

MIHAIL – Pa što? Po čemu je zatvor gori od ovog sivog, trivijalnog, ponižavajućeg života, života bez rizika, bez iskarā, bez duha, bez začina?

DOKTOR polako izvadi novčanik i izvadi iz njega novac. MIHAIL radosno ispruži ruku prema njemu, ali DOKTOR mu je odmakne ustranu i obraća se MARINI.

DOKTOR – Da dam?

MARINA - (*Umorno.*) Kako hoćete. Dva milijuna duga, četiri, osam, šesnaest – kakva je razlika? Svejedno ću sjediti.

DOKTOR – Ali čini se da drugog izlaza ionako nema. A ako mu uspije?

DOKTOR pruži novac Mihailu. Ovaj ga radosno zgrabi i krene u kasino.

MIHAIL – Brzo ću se vratiti i sve će biti dobro! Vidjet ćete! Dobit ću! Zsigurno ću dobiti!

Svršetak